

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

«Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» (Α΄ Κο 1,30)

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ὈΡΓΑΝΟΝ ὈΜΩΝΥΜΟΥ ὈΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΑ΄
ΙΟΥΝ.-ΙΟΥΛ. 2016
Ἀρ. Φύλ. 846-7

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαίο Όργανο
Όμωνύμου Όρθοδόξου Αδελφότητας
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534

Τεύχ. 846-7, ΙΟΥΝ. - ΙΟΥΛ. 2016

Ίδιοκτησία - Έκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr

Έκδοτης - Δ/ντής Συντάξεως:
Σάββας Ν. Ξανθόπουλος
Πέλοπος 9, 546 33 Θεσ/νίκη

Δημιουργικό, προεκτύπωση,
καλλιτεχνική επίμελεια:
«Χριστιανική Έλπίς»
Όρθόδοξη Αδελφότητα,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ. & fax: 2310 677421
Έκτύπωση-Βιβλιοδεσία:
«Μέλισσα», Ασπροβάλτα
Τηλ.: 23970 23313

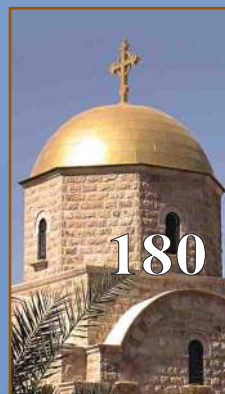
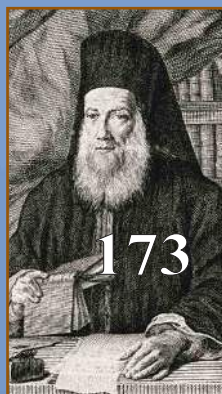
Έτήσια συνδρομή:
Έσωτερικού: 10€ Έξωτερικού: 35€
Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$
Καναδά: 50\$ Αυστραλίας: 55\$

Άρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:

6074010115324
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Για τούς συνδρομητές
του έξωτερικού
IBAN: GR 94 0171 0740 0060
7401 0115 324

Περιεχόμενα

Μιμητές τῶν ἁγίων	163
Διαθήκη καινή	164
Παναγία τριάς, ἔλθέ	167
«Ὁ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη»	167
Φιλεῖς με;	168
Ἐπιστολή (ποίημα)	169
Ἐπιστολή Ἰακώβου: 10η Διδαχή (5,12)	170
Ἀξόδευτη ἀγάπη	172
Εὐγένιος Βούλγαρις	173
Ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τῆς Κυριακῆς	176
Τὰ παιδικὰ κινούμενα σχέδια καὶ τὸ παιδί (Α΄)	178
Ἰορδανία, Ἑλληνισμὸς καὶ Ὁρθοδοξία	180
Ἀπὸ τίς ἐκδρομές μας	182
Πάντα καὶ σταθερά!	184
Ἐμπρός, ἀδέλφια! (ποίημα)	185
Δέν ἦταν τυχαῖο! (διήγημα)	186
Ἐκδηλώσεις τῆς Ἀδελφότητος	188
Συζητώντας τὰ γεγονότα	190

Μιμητές τῶν ἁγίων

«Τῶν ἁγίων πάντων ὁ χορός», παρουσία ἀδέσμευτη ἀπό τόν χῶρο καί ἀνέγγιχτη ἀπό τόν χρόνο, καλύπτει τήν ἱστορία ἀπό καταβολῆς κόσμου μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰῶνων. Ἡ Ἐκκλησία μας τοὺς τιμᾷ καί τοὺς προβάλλει ὡς πρότυπα ζωῆς τήν πρώτη Κυριακή μετά τήν Πεντηκοστή.

Τά πολυώνυμα τάγματα τῶν ἁγίων, δίκαιοι, προφῆτες, θεοκήρυκες ἀπόστολοι, καλλίνικοι μάρτυρες, θεοφόροι πατέρες, ποιμένες καί διδάσκαλοι τῆς οἰκουμένης, ἱεράρχες, ὄσιοι καί ἀσκητές, ἀγωνιστές τῆς πίστεως, παρθένοι, ἐργάτες τῆς ἀρετῆς, γνωστοί καί ἄγνωστοι, ἐπώνυμοι καί ἀνώνυμοι, ἐπίσημοι καί ἄσημοι, φέρουν ὅλοι τά διάσημα τῆς θείας εὐνοίας καί ἀγάπης. Πολλοί ἀπό αὐτούς, ἀφιερωμένοι στόν Θεό «ἐκ κοιλίας μητρός», ὑπῆρξαν ἐξαρχῆς δοχεῖα τῆς χάριτος, ἀγνοί καί καθαροί. Εἶναι ὅμως καί ἐκεῖνοι πού περπάτησαν σέ βρόμικους δρόμους, κυλίσθηκαν στήν ἁμαρτία καί διατέλεσαν δοῦλοι της. Ἡ τέλεια καί ὀλοκληρωτική μετάνοιά τους καί ἡ δυνατή πίστη τους, τοὺς χάρισε τό στεφάνι τῆς ἀγιότητας, τοὺς ἀνέδειξε ἐφαρμοσμένο Εὐαγγέλιο. Τοὺς κατέστησε ὁδοδείκτες γιά τήν πορεία πρὸς τόν οὐρανό, πρότυπα ζωῆς, ἐλπίδα καί ἐνθάρρυνση γιά ὅλους ἐμᾶς πού συχνά μᾶς πληγώνει ἡ ἁμαρτία. Ξανοίγουν ἐμπρός μας τόν ὀλοφώτεινο δρόμο τῆς ἀληθινῆς καταξιωμένης ζωῆς. «Κατεφρόνησαν ἐκεῖνοι ζωῆς, καταφρόνησον σὺ τρυφῆς (=περιφρόνησε ἐσὺ τήν καλοπέραση)», συνιστᾷ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. «Ἐριξαν ἐκεῖνοι στή φωτιά τά σώματά τους; Ρίξε ἐσὺ χρήματα στά χέρια τῶν φτωχῶν. Μᾶς φαίνονται δύσκολα αὐτά, εἶναι ὅμως τόσο ἐπικερδῆ!».

Γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ οἱ ἅγιοι περιφρόνησαν ἐπίγειες δόξες καί τιμές κοσμικές. Χαρούμενοι ἀντάλλαξαν τά πολυτελῆ ἐνδύματα τῆς ἐξουσίας μέ τήν αἱματηρή θυσία, τόν τρίβωνα τῆς φιλοσοφίας μέ τή «μωρία» τοῦ κηρύγματος τοῦ σταυροῦ, τήν τήβεννο τῆς κοσμικῆς σοφίας μέ τά ράκη τῆς «διὰ Χριστὸν σαλότητος». Καταφρονήθηκαν, βασανίσθηκαν, θανατώθηκαν. Μεγάλοι ἀδελφοί μας, πού προπορεύθηκαν ἀπὸ τῆ στρατευομένη στή θριαμβεύουσα Ἐκκλησία, οἱ ἅγιοι εἶναι οἱ πρεσβευτές μας στόν Κύριο, ἡ ἀναψυχὴ στόν γήινο μόχθο μας, ἡ ἐλπίδα στίς προσδοκίες μας. Εἶναι ὅμως καί ὁ σκληρός ἐλεγχος τῆς κακεκτικῆς πίστεως μας, τῆς χλιαρῆς μετάνοιας, τῆς σκληροκαρδίας μας, τῶν χαμηλῶν ἐπιδόσεών μας στόν στίβο τῆς ἀρετῆς.

Ἄν σήμερα οἱ λαοὶ διψοῦν γιά εἰρήνη καί δικαίωση, ἡ ἀκατάλυτη δύναμη πού μπορεῖ νά ἐκπληρώσει τοὺς βαθεῖς αὐτούς πόθους εἶναι ἡ ἀγιότητα. Νά γιατί εἶναι μεγάλη ἀνάγκη νά πορευθοῦμε στόν δρόμο τῶν ἁγίων, νά γίνουμε μιμητές τους.

Διαθήκη καινή

Ἡ καινή διαθήκη
συμφωνήθηκε
ὄχι σέ κάποιο βουνό
πού κάπνιζε,
μέσα σέ ἀστραπές
καί βροντές,
ἀλλά σ' ἓνα ὑπερῶο
ἀπλά καί εἰρηνικά.
Στό ὑπερῶο ἐκεῖνο
ἦταν συγκεντρωμένοι οἱ
μαθητές τοῦ Χριστοῦ
κατά τήν ἡμέρα
τῆς Πεντηκοστῆς.

Ἡ σκηνή ὑποβλητική. Ὁ λαός τοῦ Ἰσραήλ βρίσκεται μπροστά στό ὄρος Σινᾶ. Εἶναι πρωί. Τό ὄρος καπνίζει ὀλόκληρο. Εἶχε κατεβεῖ σ' αὐτό ὁ Θεός καί ἡ φωτιά δήλωνε τήν παρουσία του· «Ἐκαπνίζετο ὄλον διὰ τὸ καταβεβηκέναι ἐπ' αὐτὸ τὸν Θεὸν ἐν πυρί, καὶ ἀνέβαιναν ὁ καπνὸς ὡσεὶ καπνὸς καμίνου» (Ἔξ 19,18). Συγχρόνως ἀκούγεται ἦχος σάλπιγγος, ἐνῶ τὸν οὐρανὸ ἀυλακώνουν ἀστραπές. Ὁ Θεὸς ἀρχίζει νά μιλά καί ὁ λαὸς ἀκούει ἔντρομος. Ὁ Γιαχβέ κλείνει «διαθήκη», δηλαδή συμφωνία, μέ τὸν Ἰσραήλ. Οἱ ὄροι τῆς συμφωνίας αὐτῆς εἶναι σαφεῖς καί ξεκάθαροι. Ἄν ὁ Ἰσραήλ δεχθεῖ καί ἐφαρμόσει ὅσα προβλέπονται, δηλαδή τὸν νόμο Του, θά εἶναι λαὸς Του περιούσιος, ξεχωριστός ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη. Θά Τοῦ εἶναι «βασίλειον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον» (Ἔξ 19,6). Καί θά κληρονομήσει τήν γῆ πού τοῦ ἔχει ἐτοιμάσει (βλ. Ἔξ 23,20), τήν γῆ πού ὑποσχέθηκε στοὺς πατέρες του.

Ὁ λαὸς δέχεται· «ἀπεκρίθη δὲ πᾶς ὁ λαὸς φωνῇ μιᾷ λέγοντες· πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἐλάλησε Κύριος, ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα» (Ἔξ 24,3). Τότε ὁ Μωϋσῆς ἔγραψε ὅλα ὅσα εἶπε ὁ Κύριος σέ βιβλίον καί τό ἐπόμενο πρωί ἔχτισε θυσιαστήριον μέ δώδεκα λίθους, ὅσες καί οἱ φυλές τοῦ Ἰσραήλ, καί θυσίασε μοσχάρια. Μέ τό αἷμα δέ τῶν μοσχαριῶν αὐτῶν ράντισε τὸν λαόν καί εἶπε· «ἰδοὺ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς διέθετο Κύριος πρὸς ὑμᾶς περὶ πάντων τῶν λόγων τούτων» (Ἔξ 24,8).

Αὐτή εἶναι ἡ παλαιὰ διαθήκη, ἡ παλαιὰ συμφωνία· συμφωνήθηκε δέ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καί τοῦ Ἰσραήλ, μέ

καπνό καί ἤχο σάλπιγγος καί ἀστραπές, ὥστε, ὅπως ἐξήγησε στούς Ἰσραηλίτες ὁ Μωϋσῆς, νά ἀποκτήσει ὁ λαός τόν φόβο τοῦ Θεοῦ γιά νά μήν ἀμαρτάνουν (βλ. ᾠδὴ 20,20). Ἐπειδὴ ἦταν «ἀλογώτεροι», παρατηρεῖ ὁ ἄγιος Χρυσόστομος, δηλαδή ἦταν ἀκόμη κατώτερης πνευματικῆς στάθμης καί δέν μπορούσαν νά ἐννοήσουν ἀλλιῶς τὰ ὑψηλά καί μεγάλα.

1.500 περίπου χρόνια ἀργότερα ὁ Θεός θά καταργήσει τήν παλαιά καί θά συνάψει «καινή», καινούργια διαθήκη. Τήν εἶχε προαναγγεῖλει ὁ προφήτης Ἰερεμίας· «Ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέρες, λέει ὁ Κύριος, καί θά συνάψω μέ τόν οἶκο τοῦ Ἰσραήλ καί μέ τόν οἶκο τοῦ Ἰούδα διαθήκη νέα, ἡ ὁποία δέν θά εἶναι ὅμοια μέ τήν διαθήκη τήν ὁποία συνῆψα μέ τούς πατέρες τους κατά τήν ἡμέρα πού τούς ἔπιασα ἀπό τό χέρι, γιά νά τούς ὀδηγήσω ἔξω ἀπό τήν γῆ τῆς Αἰγύπτου...» (Ἰε 38,31-32). Ἡ διαθήκη αὐτή εἶναι πολύ ἀνώτερη τῆς παλαιᾶς. Εἶναι τόσο ἀνώτερη, ὅσο ἀνώτερο εἶναι τό σῶμα ἀπό τήν σκιά του. Μέ τήν διαθήκη αὐτή μᾶς χαρίζεται ἡ μυριοπόθητη ἄφεση τῶν ἀμαρτιῶν, πού ἦταν ἀδύνατο νά τήν ἀπολαύσουμε μέ τήν παλαιά· «θά θέσω τούς νόμους μου μέσα στήν διάνοιά τους καί θά τούς γράψω στίς καρδιές τους. Ἐγώ θά εἶμαι Θεός τους καί αὐτοί θά εἶναι λαός μου... διότι θά εἶμαι ἐλεήμων γιά τίς ἀδικίες τους καί δέν θά θυμηθῶ πλέον τίς ἀμαρτίες τους» (βλ. Ἰε 38,33-34).

Ἡ καινή διαθήκη συμφωνήθηκε ὅχι σέ κάποιο βουνό πού κάπνιζε, μέ-

σα σέ ἀστραπές καί βροντές, ἀλλά σ' ἓνα ὑπερῶο ἀπλά καί εἰρηνικά. Στό ὑπερῶο ἐκεῖνο ὅπου ἦταν συγκεντρωμένοι οἱ μαθητές τοῦ Χριστοῦ κατά τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς. Ἀκούστηκε βέβαια ἤχος «ὡσπερ φερόμενης πνοῆς βιαίας» καί ἐμφανίστηκαν «γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός» (Πρξ 2, 2-3), ἀλλά, ὅπως πάλι λέει ὁ Χρυσόστομος, αὐτά συνέβησαν γιά τούς ἔξω, γιά τούς Ἰουδαίους· ὄχι γιά τούς πιστούς.

Διαθέτης τῆς καινῆς διαθήκης εἶναι ὁ Θεός ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καί Ἰσραήλ καί Ἰούδας εἶναι οἱ Χριστιανοί, ἡ «ἄνω Ἱερουσαλήμ» (Γα 4,26), ἡ Ἐκκλησία. Παύει πλέον ὄχι μόνον ἡ φυλετική, ἀλλά καί ὁποιαδήποτε ἄλλη διάκριση. Στήν διαθήκη αὐτή μπορούν νά συμβληθοῦν ἰσότημα οἱ πάντες· «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καί θῆλυ· πάντες γάρ ὑμεῖς εἰς ἓστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γα 3,28).

Νόμος τῆς καινῆς διαθήκης εἶναι ὁ νόμος τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Γι' αὐτό καί ἐπιφοίτησε στούς μαθητές, γιά νά τούς ὀδηγήσει «εἰς πᾶσαν τήν ἀλήθειαν» (Ἰω 16,13). Καί ἡ τήρηση αὐτοῦ τοῦ νόμου συνεπάγεται ὅτι οἱ πιστοί θά εἶναι ὄχι μόνον ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ Ἰσραήλ τῆς παλαιᾶς, ἀλλά καί τὰ παιδιὰ Του· τό Πνεῦμα μᾶς μπολιάζει μέ τό χάρισμα τῆς υἰοθεσίας, μᾶς ἀναδεικνύει υἱούς καί θυγατέρες τοῦ Θεοῦ (βλ. Γα 4,5-7 Ἰω 1,12-13). Ἡ δέ ἐπαγγελία δέν εἶναι πλέον μερικά μέτρα γῆς, ἀλλά ἡ αἰώνια ζωή, ὁ παράδεισος.

Τέλος, τό αίμα μέ τό όποιο σφραγίστηκε ή διαθήκη αύτή δέν είναι αίμα ζώνων, αλλά τό αίμα του Υιού του Θεού, πού χύθηκε στον Γολγοθά. Όπως είπε ό ίδιος: «πίε-τε έξ αυτού πάντες· τουτο γάρ έστι τό αίμά μου τό της καινης διαθή-κης τό περι πολλών εκχυνόμενον εις άφεςιν άμαρτιών» (Μθ 26,27-28). Δηλαδή ό αίώνιος και παντο-δύναμος διαθέτης σφραγίζει και κυρώνει την διαθήκη του μέ τό αί-μα του. Τόσο αξιόπιστη και βέβαιη την καθιστά.

Κι έμεις, οί «κεκλημένοι» νά με-τάσχουμε σ' αύτή την ούράνια εύ-λογία, πώς ανταποκρινόμαστε; Δέν πρέπει νά ξεχνάμε ότι όλοι οί παραβάτες της παλαιας διαθήκης τιμωρήθηκαν, «έλαβον ένδικον μι-σθαποδοσίαν» (Έβ 2,2). Άν λοιπόν εκείνοι, οί μέτοχοι της σκιας, αντι-μετωπίστηκαν από τον Θεό έτσι, έ-μεις οί κάτοχοι του σώματος «πώς εκφευζόμεθα τηλικαύτης άμελή-σαντες σωτηρίας;» (Έβ 2,3). Γι' αυτό είναι καιρός νά βάλουμε άρ-χή, άν δέν τό έχουμε κάνει. Νά τη-ρούμε τις έντολές Του. Σήμερα, όχι αύριο· τό αύριο δέν τό κατέχουμε· «ιδού νυν καιρός εύπρόσδεκτος, ιδού νυν ήμέρα σωτηρίας» (Β' Κο 6,2). Για νά άκούσουμε κάποτε την μακάρια εκείνη φωνή· «εϋ, δοϋλε αγαθè και πιστέ!... εισελθε εις την χαράν του κυρίου σου» (Μθ 25, 21).

Εϋ. Άλ. Δάκας

Νέα έκδοση

Τό νέο βιβλίο του μακαριστου διδασκά-λου της Άδελφότητας

Στεργίου Ν. Σάκκου,

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΩΝ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ,

τόμος Α'

είναι ένας καλαίσθητος τόμος

480 σελίδων.

✓ Περιέχει κατά στίχο έρμηνεία των άποστολικών περικοπών πού διαβάζονται τις Κυριακές της περιόδου αυτής, από τό Πάσχα μέχρι τό φθινόπωρο (τελευταία Κυριακή του Μαθαίου).

✓ Βοηθά τον άναγνώστη νά κατανοήσει τά άγιογραφικά κείμενα και νά τά προσεγ-γίσει βιωματικά, μέ όδηγό την πατερική έμπειρία.

✓ Χρήσιμο όχι μόνο για ιερείς, θεολό-γους, ιεροκήρυκες, κατηχητές, αλλά και για κάθε χριστιανό, πού τροφοδοτεί και ά-νανεώνει τον πνευματικό άγώνα του μέ τά θεόπνευστανάματα της άγίας Γραφής.

Ζητήστε το στο Βιβλιοπωλείο μας

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

**Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη
τηλ. 2310 274518**

Παναγία Τριάς, ἔλθέ...

Πάτερ ἅγιε, ἔλθέ, Θεέ ξένε, καὶ ἐμὲ τὸν πεπτωκότα ξένον ξενισόν με ἐν τῇ πατρικῇ σου ἀγκάλῃ· ὅτι, ἀποξενώσας ἐμαυτὸν τῆς θεικῆς Σου ἀγάπης, οὐκ ἔχω ποῦ τὴν ψυχὴν μου ἀναπαῦσαι.

Κύριε Ἰησοῦ, ξένε τόκε τῆς Παρθένου, ἔλθέ ἐπὶ γῆς, τὸν ξενίζοντά με τόπον, πρὸς τὴν ξένην ψυχὴν μου καὶ βοήθει μοι ἵνα ξενωθῶ τῶν παθῶν μου.

Παράκλητε ἀγαθέ, ἔξελθε πρὸς ἀναζήτησίν μου, ὅτι Σὲ ζητῶ, τὸν ξένον τῷ κόσμῳ θησαυρόν, τὸν ἀτίμητον πλοῦτον.

Παναγία Τριάς, ἡ φωταυγής, ἐμὲ τὸν ξένον τῇ θεικῇ Σου οὐσίᾳ, ξένον με κατέργασαι τῇ ἁμαρτίᾳ. Ἀμήν.

Δ. Καλογεράκη

«Ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη»

Οἱ χυμοὶ αὐτοῦ τοῦ καρποῦ εἶναι:

1. **Χαρά:** ἡ συνειδητοποίηση τῆς ἀγάπης.
2. **Εἰρήνη:** ἡ ἐμπιστοσύνη τῆς ἀγάπης.
3. **Μακροθυμία:** ἡ συνήθεια τῆς ἀγάπης.
4. **Χρηστότης:** ἡ ἐκδήλωση τῆς ἀγάπης.
5. **Ἀγαθωσύνη:** ἡ ποιότητα τῆς ἀγάπης.
6. **Πίστις:** ἡ ποσότητα τῆς ἀγάπης.
7. **Πραότης:** ὁ τόνος τῆς ἀγάπης.
8. **Ἐγκράτεια:** ἡ τελεία νίκη τῆς ἀγάπης, ἡ κυριαρχία τοῦ Πνεύματος ἐντὸς μας.

Φιλείς με;

Κάθε φορά κατά την τριπλή ερώτησή του ο Κύριος Ίησους εμπιστεύεται τά πρόβατά του στον Πέτρο διακηρύσσοντας την αγάπη του: «Βόσκει τά αρνία μου, ποιμναινε τά πρόβατά μου». Μέ τό νά μέ αγαπάς, τί μου προσφέρεις, άφού έγώ είμαι εκείνος πού σου επέτρεψα νά μέ αγαπάς; Όστόσο, τήν αγάπη σου για μένα έχεις τόν τρόπο νά τήν όμολογήσεις, έχεις τό μέσο νά τήν ενεργοποιήσεις: Ποίμναινε τά πρόβατά μου!

Μέχρι ποιού σημείου όφείλει νά φτάσει κανείς για νά βοσκήσει τά πρόβατα του Κυρίου; Μέ ποιά δύναμη αγάπης όφείλει κανείς νά ποιμναινε αρνία, άγορασμένα σε τόσο μεγάλη τιμή; Μας τό δείχνει ή συνέχεια. Ό Πέτρος ξόφλησε τό χρέος του μέ τή δίκαιη τριπλή άπάντησή του: διαβεβαίωσε ότι αγαπούσε τόν Κύριο και τότε Έκείνος του μίλησε για τό μελλοντικό πάθος του. Του άποκάλυψε ότι εκείνοι στους όποιους εμπιστεύεται τά πρόβατά του όφείλουν νά τά αγαπούν μέχρι σημείου ώστε νά είναι έτοιμοι νά πεθάνουν για αυτά. Ό Ίωάννης γράφει επίσης στην έπιστολή του: «Έκείνος υπέρ ήμών τήν ψυχήν αυτού έθηκε. Και ήμεις όφείλομεν υπέρ των άδελφών τας ψυχάς τιθέναι».

Έκφράστηκε λοιπόν ό Πέτρος μέ έπαρση όταν του είχε πει: «Τήν ψυχήν μου υπέρ σου θήσω». Δέν είχε ακόμη τίς δυνάμεις για νά εκπληρώσει μία τέτοια υπόσχεση. Τώρα γέμισε μέ αγάπη για νά μπορέσει νά τήν πραγματοποιήσει.

Λοιπόν, Πέτρε, όταν τόν αρνήθηκες, ποιόν είχες φοβηθεί; Τόν θάνατό σου. Η Ζωή σου μιλά, αυτός πού τόν είδες νεκρό. Λοιπόν, μή φοβάσαι πιά τόν θάνατο, νικήθηκε απ' αυτόν πού θεωρούσες νεκρό. Κρεμάστηκε στον Σταυρό, καρφώθηκε μέ τά καρφία, παρέδωσε τό πνεύμα, τρυπήθηκε μέ τή λόγχη, θάφτηκε. Νά αυτό πού φοβόσουν όταν αρνιόσουν. Φοβούμενος τόν θάνατο αρνήθηκες τή ζωή. Κατάλαβέ το τώρα: όταν φοβήθηκες τόν θάνατο, τότε πέθανες. Η άρνηση του Πέτρου ήταν θάνατος. Τά δάκρυά του άνάσταση.

*Άγ. Αύγουστίνου Λόγος 253
(Μετάφραση από τήν Γαλλική Γ.Π.Μ.)*

Ἐπιστολή

Παῦλε,
ὧ σταυραητέ τῶν ἀπόκρημνων βράχων,
πόσες φορές μέ τή μεγαλοσύνη σου
δέ στάθηκες στίς εὐτελεῖς μικρότητές μας
σάν κόψη ξυραφιοῦ
ἢ σάν συνείδηση ἀποκάλυψης κρυμμένης...
Ἔκθαμβος συλλογίζομαι
τίς μέρες καί τίς νύχτες σου,
ὅταν, δέσμιος ἐσύ,
μεταλαμπάδευες τή φλόγα τῆς ἐλευθερίας
σέ χρόνους ἀξημέρωτης δουλείας.
Πῶς μεταμόρφωνες τά παραλελυμένα γόνατα
σέ πόδια ὠραῖα πού ἔτρεχαν ἀκούραστα
γιά νά εὐαγγελιστοῦνε τήν εἰρήνη, τή χαρά.
Τί καταλύτης ἰσχυρός
σέ κείνους τούς δυσχείμερους καιρούς!

Τώρα δέ μᾶς διώκουν Νέρωνες σάν τότε.
Μόνοι μας προσδενόμαστε
στό θλιβερό μαγγανοπήγαδο
τῶν ταπεινῶν σκοπιμοτήτων
καί σέρνουμε, παραδομένοι κι ἀτελέσφοροι,
τούς φαύλους κύκλους.
Παῦλε, συγχώρα με γιά τήν ἐπιστολή
μέ τίς ἀξιοθρήνητες εἰδήσεις,
μά νιώθω ἀπόψε μιὰ ναυτία τόση,
πού λέω πῶς μόνο ὁ λόγος ὁ δικός σου,
νυστέρι χειρουργείου,
μπορεῖ μέ μιὰ βαθεῖά τομή νά μᾶς γιατρέψει.

Γ. Α. Νικολαΐδης

10η ΔΙΔΑΧΗ:

Μικρή αλλά πολύ σπουδαία και επίκαιρη ἡ 10η διδαχή τῆς Καθολικῆς Ἐπιστολῆς τοῦ Ἰακώβου ἀφορᾷ στὸν ὄρκο καὶ στὴν κύρια αἰτία τοῦ πού εἶναι τό ψέμα.

Γιὰ λόγους παιδαγωγικούς, στήν Παλαιά Διαθήκη ὁ Θεός ἐπέτρεπε νά ὀρκίζονται οἱ Ἰουδαῖοι, ἀλλά μόνο γιά σοβαρά θέματα (βλ. Ἔξ 20,7). Ἀπαγόρευε αὐστηρά τήν ἐπιορκία, δηλαδή τό νά μὴν κρατήσῃ κάποιος αὐτό πού μέ ὄρκο ὑποσχέθηκε καὶ τήν ψευδορκία, τό νά βεβαιώνῃ μέ ὄρκο κάτι πού δέν εἶναι ἀληθινό. Στήν Καινή Διαθήκη ὁ Κύριος ἀπαγορεύει τελείως τόν ὄρκο· «Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως» (Μθ 5,34). Νά μὴν ὀρκίζεται κανεὶς οὔτε ὅταν μέ εἰλικρίνεια καταθέτῃ τήν ἀλήθεια οὔτε ὅταν μέ τιμιότητα θά πραγματοποιήσῃ αὐτό γιά τό ὁποῖο ὀρκίστηκε. Νά λέει μόνο «ναί» καὶ «ὄχι». Τά παραπανίσια λόγια εἶναι πονηρά.

Χρέος τῶν πιστῶν εἶναι νά τηροῦν ὅλες τίς ἐντολές τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἀσφαλῶς ὅλες οἱ διδαχές πού περιλαμβάνει στήν Ἐπιστολή του ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος εἶναι σημαντικές. Ἰδιαίτερη σοβαρότητα ὅμως ἔχει ἡ ἀποφυγή τοῦ ὄρκου. Γι' αὐτό καὶ ὁ Ἀδελφόςθεος τονίζει· «πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε», δηλαδή πρὶν ἀπ' ὅλα μὴν ὀρκίζεσθε.

Μέ τόν ὄρκο, αὐτός πού ὀρκίζεται ἐπικαλεῖται τόν Θεό ὡς μάρτυρα πού ἐπιβεβαιώνει τήν ἀλήθεια τῶν λόγων του. Ὁ πρῶτος ὄρκος δηλαδή εἶναι «μά τόν Θεό». Οἱ Ἰουδαῖοι, ὅμως, ἐπειδὴ δέν τοῦς ἐπέτρεπε ὁ νόμος νά προφέρουν τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὀρκίζονταν σέ διάφορες ιδιότητες τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καὶ στὸν τόπο ὅπου φαντάζονταν τόν Θεό (στὸν οὐρανό, στὸν ναό), στό θυσιαστήριο, στὸν χρυσό πού ἀφέρωναν στὸν ναό, στήν ἱερή πόλη τῶν Ἱεροσολύμων κτλ. Αὐτοῦς τοῦς ὄρκους τοῦς ἐπέβαλλαν κυρίως οἱ ὑποκριτές φαρισαῖοι, τοῦς ὁποίους τόσο αὐστηρά ἐλέγχει ὁ Κύριος μέ τά φοβερὰ «οὐαὶ» (βλ. Μθ κεφ. 23). Μερικούς τέτοιους τιποτένιους ὄρκους ἀναφέρει ὁ Κύριος στή διδασκαλία του γιά τόν ὄρκο (βλ. Μθ 5,34-37), ὅπου λέει· νά μὴν ὀρκίζεσθε οὔτε στά Ἱεροσόλυμα οὔτε στό κεφάλι σας, δηλαδή στή ζωή σας. Ὁ Ἰάκωβος ἀντὶ νά ἀναφέρει ὀνομαστικά τοῦς ὄρκους αὐτοῦ τοῦ εἴδους τοῦς ἀπαγορεύει ὅλους μαζί μέ τό «μῆτε ἄλλον τινὰ ὄρκον».

Γιατί δίδεται ἰδιαίτερη ἔμφαση στὸν ὄρκο καὶ γιατί αὐτός «πρὸ πάντων» πρέπει νά ἀποφεύγεται; «Γιὰ νά μὴν πέσετε στήν ὑποκρισία», ἐξηγεῖ ὁ Ἀδελφόςθεος. Θεωρεῖ φοβερὴ πτώση τήν ὑποκρισία ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, διότι τό ὑπου-

Καθολικὴ Ἐπιστολὴ Ἰακώβου

Ο ΟΡΚΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΨΕΜΑ (5,12)

λο καί φοβερό αὐτό πάθος ὑπονομεύει τήν εὐσέβεια καί ματαιώνει τή σωτηρία. Ὁ Θεός εἶναι μακρόθυμος καί συμπαθής πρὸς ὅλους τοὺς ἁμαρτωλοὺς. Συγχωρεῖ καί ἐξαλείφει καί τὰ χειρότερα ἁμαρτήματα, ἐφόσον ὁ ἁμαρτωλὸς μετανοεῖ. Εἶναι ὁ γιατρός πού θεραπεύει τοὺς ἀσθενεῖς, ἀρκεῖ ἐκεῖνοι νά συνειδητοποιοῦν τήν ἀσθένειά τους καί νά ζητοῦν τή θεραπεία. Ἐκεῖνοι ὅμως πού ἔχουν τήν ἰδέα ὅτι εἶναι ὑγιεῖς καί ἀναμάρτητοι μένουν μακριά ἀπὸ τή σωτηρία, διότι δέν τή ζητοῦν. Τέτοιοι εἶναι οἱ ὑποκριτές.

Ὁ Ἀδελφὸς Θεὸς πού ζοῦσε στὰ Ἱεροσόλυμα, στήν καρδιά τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, καί ἤξερε τήν ἱστορία του, εἶχε καταλάβει πολύ καλά τί φθορά μπορεῖ νά προκαλέσει ἡ ὑποκρισία. Κι εἶχε γιά τό μάθημα αὐτό παράδειγμα ζωντανό μπροστά του τοὺς φαρισαίους, οἱ ὁποῖοι ἐνῶ εἶχαν ξεκινήσει ὡς μία ὁμάδα ἐκλεκτῶν καί ἀγνῶν ζηλωτῶν τῆς πίστεως, ἀργότερα μέ τήν ὑποκρισία τους κατήντησαν θεοεμπαῖχτες καί ἀσεβεῖς.

Μιά ρίζα πού ἔθρεψε τήν ὑποκρισία τῶν φαρισαίων εἶναι καί ὁ ὄρκος. Στίς διάφορες συναλλαγές τους ἔδιναν ὄρκους καί κέρδιζαν τήν ἐμπιστοσύνη τῶν συνανθρώπων τους γιά νά μποροῦν στή συνέχεια νά τοὺς ἀπατοῦν μέ ὅλη τους τήν ἄνεση, ἀφοῦ δέν κρατοῦσαν τόν ὄρκο. Ἔτσι ὁ ὄρκος διευκόλυνε τό ψέμα καί τήν ὑποκρισία τους. Γνωρίζοντας ὅλα αὐτά ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος καί θέλοντας νά προφυλάξει τοὺς χριστιανούς ἀπὸ τό κατάντημα τῆς ὑποκρισίας, ἀπαγορεύει τόν ὄρκο. Τοὺς προφυλάγει ἔτσι ἀπὸ ἓνα ἁμάρτημα ὄχι μόνο ἀτομικό ἀλλά

καί ὁμαδικό, ἐκκλησιαστικό, ἓνα πολύ σοβαρό ἁμάρτημα πού περιέχει καί ὅλα τὰ ἄλλα.

Ποτέ καί γιά κανένα λόγο δέν ἐπιτρέπεται νά ὀρκίζονται οἱ χριστιανοί. «Τὸ ὀμνῶν οὐκ ἔστιν ὠφέλιμον ἀλλὰ καὶ σφόδρα βλαβερὸν καὶ ἐπάρατον», λέγει ἓνας πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας. Δηλαδή, ὁ ὄρκος ὄχι μόνο δέν ὠφελεῖ, ἀλλά εἶναι καί πολύ βλαβερὸς καί καταραμένος. Αὐτὴ τὴ διδασκαλία τήν κράτησε πάντοτε ἡ Ἐκκλησία. Δυστυχῶς ὅμως μετὰ τήν ἀπελευθέρωση ἡ Πολιτεία ἐπέβαλε ἐπίσημα τὸν ὄρκο στὰ δικαστήρια, στὸν στρατό, στὰ πανεπιστήμια, στίς δημόσιες ὑπηρεσίες κτλ. Κάποιοι μάλιστα, θέλοντας νά δικαιολογήσουν τήν κακὴ συνήθεια πού ἐπικράτησε, προσπαθοῦν νά στηρίξουν τόν ὄρκο σ' αὐτὸ τό ἴδιο τό Εὐαγγέλιο, τό ὁποῖο, ὅπως εἶπαμε, ξεκάθαρα τὸν ἀπαγορεύει.

Εἶναι, ὡστόσο, παρήγορο καί ιδιαίτερα ἐθαρρυντικό ὅτι τίς τελευταῖες δεκαετίες ἔχει ἐκδηλωθεῖ μία κίνηση γιά τήν κατάργηση τοῦ ὄρκου. Καθημερινά αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων πού ἀγωνίζονται νά ἐφαρμόσουν τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ καί δέν παραβαίνουν τήν ἐντολή του σχετικά μέ τόν ὄρκο. Μποροῦμε καί ὀφείλουμε ὅλοι μας νά ἀγωνισθοῦμε γιά τήν κατάργηση τοῦ ὄρκου στὰ δικαστήρια. Στὸ θέμα αὐτὸ μάλιστα ἔχουμε συνεργό τὸν ἴδιο τὸν νόμο τῆς Πολιτείας. Τὸ ἄρθρο 408 παρ. 3 τοῦ Κώδικα Πολιτικῆς Δικονομίας λέει: «Ἐπιτρέπεται νά μὴν ὀρκισθεῖ ὁ μάρτυρας πού καταθέτει, ἐφόσον ἀνήκει σέ θρήσκευμα πού δέν ἐπιτρέπει τόν ὄρκο».

Ὁβλίας

Άξόδευτη άγάπη

Μία πλατειά άγκαλιά άγάπης έκανε τήν ύπαρξή της ή όσία Μελανία, μία πηγή μέ γάργαρο νερό άλήθειας και στοργής πού ανάβλυζε θαυμαστά από τόν βράχο τής άκλόνητης πίστης στόν Χριστό.

Θυγατέρα του ύπάτου τής Ίσπανίας Μαρκελλίνου, γεννήθηκε τό 340 μ.Χ. και έμεινε χήρα σέ ήλικία είκοσιδύο έτων. Σέ τούτη τήν κρίσιμη καμπή τής ζωής της, γυναίκα άληθινά άνδρεία μέ νηφάλιο νοϋ και καρδιά πυρωμένη από θεία άγάπη, έπιστρατεύει τόν έαυτό της και όλα τά δικά της στή διακονία τής μάνας Έκκλησίας.

Η εύγενική της καταγωγή δέν στέκεται έμπόδιο στόν τραχύ δρόμο πού επιλέγει. Η άγάπη για τόν Χριστό φτερώνει τήν ύπαρξή της και έκφράζεται πολυτρόπως. Η Μελανία φθάνει στα όνομαστά άσκητήρια τής Νιτρίας στήν Αίγυπτο και διαμοιράζει στους άσκητές άφθονα ύλικά άγαθά πού έχουν ανάγκη. Ανακουφίζει τούς άσκητικούς κόπους τους μέ πλούσιες εύλογίες. Έμπνέει τόν σεβασμό μέ τό όρθόδοξο ήθος της, τή σύνεση και τή σεμνότητά της.

Τό άνεξόφλητο χρέος τής άγάπης φέρνει τήν Όσία κοντά στους μεγάλους Πατέρες τής έρήμου όταν έξορίζονται βάνουσα από τόν διώκτη αυτοκράτορα Ουάλη. Η άξόδευτη άγάπη της ξοδεύεται γι' αυτούς και τούς έξασφαλίζει τά άπαραίτητα για τή βιοτή τους. Ποιός θα άναγνώριζε τήν πλούσια ρωμαία δέσποινα στήν άνθρώπινη σκιά πού φορώντας κουκούλα δούλου έφερε κρυφά τή νύχτα τά άναγκαία άγαθά στους όμολογητές τής πίστης;

Άργότερα στήν άγία πόλη τής Ίερουσαλήμ ή Μελανία όργανώνει κοινόβιο παρθένων άφιερωμένων στόν Χριστό και εργάζεται άοκνα σέ κάθε άγαθό έργο. Προστατεύει τούς ξένους, φροντίζει τούς ένδεείς, ιδρύει ξενώνες για τούς προσκυνητές. Ο βιογράφος τής Όσίας γράφει για τή φιλάνθρωπη δράση της: «Επί τριάντα έπτά χρόνια στήν ξενιτεία, μέ ιδικά της άφιερώματα ένίσχυσε και έκκλησίες και μοναστήρια και ξένους και φυλακισμένους».

Η διακονία της δέν περιορίζεται στα ύλικά άγαθά, αλλά προσφέρει μέ θερμουρ-

γό ζήλο τό ζείδωρο νερό τῆς ἀλήθειας καί τό ψωμί τοῦ θεϊκοῦ λόγου.

Μέ τήν ἐμβριθῆ γνώση τῶν Γραφῶν καί τόν φωτισμό τοῦ ἁγίου Πνεύματος στερεώνει στόν βράχο τῆς Ὁρθοδοξίας ψυχές πού σαλεύονται. Κατορθώνει μάλιστα νά ἐπαναφέρει στούς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας τούς τετρακόσιους μοναχοῦς τοῦ Παυλίνου, οἱ ὁποῖοι ἀκολούθησαν τήν πλάνη καί ἐγκατέλειψαν τήν ποιμνη τοῦ Χριστοῦ. Ἀγρυπνη ἤ μέριμνά της καί γιά τούς πνευματομάχους αἰρετικούς τῆς περιοχῆς, πού εἶχαν ἀποσχισθεῖ ἀπό τόν ἐπίσκοπο Ἀντιοχείας Μελέτιο. Ἐξαίροντας ὁ ἱστορικός Παλλάδιος τή δράση τῆς Ὀσίας καί τῶν συνεργατῶν της γράφει: «Καί πάντα αἰρετικόν πνευματομάχον συμπίσαντες εἰσήγαγον εἰς τήν Ἐκκλησίαν».

Ἡ ὁσία Μελανία ἐκοιμήθη μέ εἰρήνη τό 410 μ.Χ ὀλοκληρώνοντας τό ὀλοκαύτωμα τῆς προσφορᾶς της στόν νυμφίο Χριστό. Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τή μνήμη της στίς 8 Ἰουνίου προβάλλοντας μπροστά μας μία ἀκόμα ἱερή γυναίκα ἡ μορφή πρότυπο ἀγάπης καί προσφορᾶς, ὀρθόδοξης πίστεως καί ὁσίας βιοτή.

Ἰχνηλάτης

Ὁ Εὐγένιος Βούλγαρις σέ χαρακτηριστικό ἔργο τοῦ 1766 (Δημοτική Βιβλιοθήκη Σατίσιτης).

Ἱστορικές μῆμες

Εὐγένιος Βούλγαρις ὁ πρίγκηπας τοῦ πνεύματος (1716 – 1806)

Ἰπῆρξε πνεῦμα φωτισμένο, μέ ὀρθόδοξη αὐτοσυνειδησία, πρότυπο ἤθους, κανόνας ἀρετῆς· ἔχοντας τή σφραγίδα τῆς δωρεᾶς ὁ Εὐγένιος Βούλγαρις συνέβαλε τά μέγιστα μέ τό πολυποίκιλο ἔργο του στήν ἀφύπνιση τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί στήν τόνωση τῆς ψυχικῆς ἀμυνας τῶν ἐλεύθερων πολιορκημένων ραγιαδῶν.

Ὁ Ἐλευθέριος ἦταν τό κατά κόσμον ὄνομά του- γεννήθηκε στίς 11 Αὐγούστου τοῦ 1716 στήν Κέρκυρα ἀπό

Ζακυνθινούς γονεῖς. Μαθήτευσε κοντά στους πύο γνωστούς δασκάλους τῆς ἐποχῆς του, τόν Ἀντώνιο Κατήφορο, Βικέντιο Δαμοδύ, Ἱερεμία Καββαδία, Μεθόδιο Ἀνδρακίτη ἀρχικά στήν Κέρκυρα, στήν Ἄρτα, στά Ἰωάννινα καί στήν Πάδοβα (Ἰταλία). Σπούδασε ἀρχαία ἐλληνική, λατινική καί ἐβραϊκή φιλολογία, θεολογία, θεπικές ἐπιστήμες, ξένες γλώσσες καί προπάντων νεότερη φιλοσοφία· ὑπῆρξε πράγματι πανεπιστήμων.

Ἐπιστρέφοντας στά Ἰωάννινα ἀναλαμβάνει τή διεύθυνση τῆς Μαρουτσαίας Σχολῆς. Στή συνέχεια ἐγκαθίσταται στή Κοζάνη, ὅπου διευθύνει τήν ἐκεῖ Σχολή. Ἀπό ἐκεῖ τόν καλεῖ ὁ πατριάρχης Κύριλλος, γιά νά τοῦ ἀναδέσει τή διεύθυνση τῆς Ἀθωνιάδας τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Στό σιγίλιο μάλιστα τοῦ διορισμοῦ, ὁ Πατριάρχης τόν χαρακτηρίζει «ἄνδρα πεπαιδευμένον, λόγιον καί παντοδαπαῖς ἐπιστήμαις κεκοσμημένον καί γεγυμνασμένον καί δυνάμενον παιδεῦσαι τοὺς μαθητάς...». Μέ τή διδασκαλία του στήν Ἀθωνιάδα ἀνέδειξε κι ἄλλους μεγάλους δασκάλους τοῦ Γένους καί ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁ Ἀθανάσιος Πάριος, ὁ Κοσμάς Αἰτωλός, ὁ νεομάρτυρας Ἀθανάσιος Κουλακιώτης, ὁ Ρήγας Βελεσπινλῆς.

Ἡ Θεσσαλονίκη καί ἡ σχολαρχία του στήν Πατριαρχική Σχολή τῆς Πόλης εἶναι οἱ ἐπόμενοι σταθμοί τῆς ζωῆς του. Ὁ φθόνος, ὅμως, πού προκαλοῦσε ἡ μαχητικότητα του, τό ἀσυμβίβαστο τοῦ χαρακτήρα του τόν ὑποχρέωσαν νά ἐγκαταλείψει τήν Ἑλλάδα καί νά ἐγκατασταθεῖ στήν Εὐρώπη. Ἐπειτα ἀπό πρόσκληση

τῆς αὐτοκράτειρας Αἰκατερίνης Β', φθάνει στήν Ἄγία Πετρούπολη. Τό 1776 χειροτονεῖται στή Μόσχα ἀρχιεπίσκοπος Σλαβινίου καί Χερσῶνος καί τό 1787 παραιτεῖται, προσφέροντας τή θέση στόν συμπατριώτη του σοφό Νικηφόρο Θεοτόκη. Τό 1802, σέ ἡλικία 86 ἐτῶν, ἀποσύρεται στή Μονή Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέφσκι, ὅπου καί κοιμήθηκε στίς 19 Ἰουνίου 1806.

Τά ἔργα του εἶναι πολλά καί ποικίλα, φιλοσοφικά καί θεολογικά. Συνέγραψε Λογική, Μεταφυσική, Φυσική, Ἀριθμητική, Γεωμετρία, Γεωργικά, διατριβή περί εὐθανασίας, περί ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, περί ἀνεξιθρησκίας. Ἐξέδωσε ἔργα τοῦ Ἰωσήφ Βρυεννίου, καθώς καί τή βιογραφία του, κ.ἄ.

Ἐζῆσε σέ μιά περίοδο ὅπου στήν Εὐρώπη κυριαρχοῦσε ὁ ὀρθολογισμός, ἡ ἀμφισβήτηση, ὁ ἀνθρωποκεντρισμός, ἡ ἀπομυθοποίηση τῶν πάντων, ὁ διαφωτισμός στίς ποικίλες ἐκδοχές του. Κατάφερε ὅμως μέ νηφαλιότητα νά συμπυκνώσει καί νά συνδέσει τίς διάφορες τάσεις τῆς ἐποχῆς του. Μελετώντας τά ἰδεολογικά καί φιλοσοφικά ρεύματα τῆς Εὐρώπης, καθώς καί τά νέα ἐπιστημονικά δεδομένα, ἐπιχείρησε τή σύζευξή τους μέ τίς παραδοσιακές ἀξίες τῆς ἐλληνορθόδοξης κοινωνίας. Τό ἀνοιγμα τοῦ Εὐγένιου στήν εὐρωπαϊκή ἐπιστήμη ἀποτελεῖ καθαρά πατερική στάση· καθόλου δέν σημαίνει ὅτι μπορεῖ νά ἐγκλωβιστεῖ σέ κάποια παράταξη τοῦ Διαφωτισμοῦ. Ἐκεῖνος παρέμεινε πάντα ὁ ὀρθόδοξος κληρικός, ἐνῶ συγχρόνως ἦταν καί ὁ ἐλεύθερος στοχαστής. «Ὁ Βούλγαρις παρουσιάζεται τύπος τοῦ Νεοέλληνα

λογίου, πού πηγαίνει πρὸς τὴν Δύση, ἀποδέχεται τὴ φιλοσοφία καὶ τὴν ἐπιστήμη, ἀλλὰ δὲν θυσιάζει τίποτε ἀπὸ τὴν κληρονομία τοῦ Ἑλληνος ὀρθοδόξου», παρατηρεῖ εὐστοχα ὁ Τατάκης.

Ἀπ' ὅπου κι ἂν πέρασε, ἄφησε βαθιὰ σημάδια. Πρῶτος αὐτὸς εἰσήγαγε στὴν Ἑλλάδα τὴ διδασκαλία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν -μέ πειράματα μάλιστα-, τῆς νεότερης φιλοσοφίας καὶ τῆς λατινικῆς γλώσσας. Μὲ τὴν ὀξύτητα τῆς σκέψης του καὶ τὴν πυρακτωμένη καρδιά του συγκλονίζε, ἐνθουσιάζε, μόρφωνε, ἐνέπνεε τοὺς μαθητὲς του. «Θά φανῆ ἴσως παράδοξον εἰς τινὰς τῶν σημερινῶν διδασκάλων καὶ καθηγητῶν, ὅτι εἰς καὶ μόνος, ὁ Εὐγένιος, ἐδίδασκε τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν μεταφυσικὴν, τὴν ἀστρονομίαν καὶ τέλος τὴν θεολογίαν», σημειώνει ὁ Ἀναστάσιος Γούδας.

Ἀξίζει νὰ τονίσουμε καὶ μία ἄλλη παράμετρο: Συχνὰ ἀναφέρεται στὸν παπισμὸ καὶ στοὺς παπιστὲς, διότι θεωροῦσε τὸν παπισμὸ ὡς τὴ μεγαλύτερη ἀναίρεση τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἄμεση ἀπειλή κατὰ τῆς Ὀρθοδόξιας. Δὲν περιορίσθηκε μάλιστα σὲ ἀκαδημαϊκὲς μόνον ἀνακοινώσεις, ἀλλὰ καὶ μὲ λαϊκὰ ἀντιλατινικὰ ἔργα ἐπιχείρησε νὰ ἐνημερώσει τὸν ὀρθόδοξο λαό, πού βρισκόταν κάτω ἀπὸ τὴν ἄμεση ἐπιρροή τοῦ παπικοῦ στοιχείου καὶ κυρίως τῆς Οὐνίας. Ἐνα τέτοιο ἔργο εἶναι τὸ «Βιβλίον ἀριον κατὰ Λατίνων»· τὸ ἀποστέλλει στοὺς σέρβους ὀρθοδόξους τῆς Αὐστροουγγαρίας, οἱ ὁποῖοι διέτρεχαν ἄμεσο κίνδυνον ἀπὸ τὴν παπικὴ προπαγάνδα. Τοὺς συμβουλεύει χαρακτηριστικά: «Αὐτὰ τὰ ἀλωπέκια τοῦ σκότους, δηλαδὴ τῆς Δύσεως, ἐ-

φάνησαν πάντα ὀλέθρια εἰς τὰς ἀμπέλους τοῦ φωτός, δηλαδὴ τῆς Ἀνατολῆς. Αὐτὰ λέγω τὰ φρατορίδια, οἱ Ἀπόστολοι τῆς Ρώμης... ὅπου περιέρχονται μὲ σχῆμα σεμνόν, μὲ κίνημα ταπεινόν τῆς ὑποκρίσεως... μὲ ὀμιλίαν γλυκείαν... αὐτὰ ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐπιβουλεύθησαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τὰ κλήματα. Καὶ ἐζήτησαν ὄχι μόνον νὰ ἀφανίσουν τοὺς καρπούς, ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς μαθήσουν τὰ φύλλα καὶ νὰ ἀποσπάσουν, ἂν ἦτο δυνατόν, καὶ αὐτὰς τὰς ρίζας... Φοβερώτερος ἐχθρὸς δὲν εἶναι ἀπὸ κεῖνον ὅπου ὑποκρίνεται φίλος. Ἐπικινδυνωδέστερος καὶ ὀλεθριώτερος πόλεμος δὲν εἶναι ἀπὸ κεῖνον, ὅπου μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλευθερίας φέρνει τὴν τυραννίδα». Δὲν διστάζει μάλιστα νὰ προτείνει καὶ τὸ μαρτύριο ὡς μέσο διαφυλάξεως τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Τέλος, αὐτὸς ὁ ἄτλαντας τῆς σκέψης καὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ, πού περιδιάβηκε ὅλες τὶς ἀτραπούς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς γνώσης τοῦ καιροῦ του, ἀφήνει καὶ σ' ἐμᾶς τὴν παρακαταθήκη του, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ διακρίνουμε μέσα στὸν κυκεῶνα τῶν ποικίλων ρευμάτων, πού συγχυτικὰ μᾶς κατακλύζουν, τὸ γνήσιο καὶ ἀ(Α)ληθινό, διδάσκοντας: «Τί κοινὸν ἔχει ἡ σοφία τοῦ κόσμου μὲ τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ; Ἡ σοφία τοῦ κόσμου εἶναι πλάνη, εἶναι ἀφροσύνη, εἶναι μωρία, κατὰ τὸν Παῦλον, ὅταν εἶναι κεχωρισμένη ἀπὸ τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ, ἥτις εἶναι ἡ ἀληθινὴ πίστις. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὄντως σοφία, ἡ ἀσφαλτος σοφία καὶ ἀπταιστος, σοφία ὀρθή».

Εὐδοξία Αὐγουστίνου

Ἀπό τόν ἄμβωνα τῆς Κυριακῆς

Κυριακή 3/7

«δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων» (ΜΘ 4,19).

Ὁ Κύριος, ὁ μεγάλος ψαράς, «ψαρεύει» μαθητές, γιὰ νὰ τοὺς ἀναδειξοῦν ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Καλεῖ τοὺς ἀπλοϊκοὺς ψαράδες, ὄχι γιὰ νὰ τοὺς ἀποσπάσει ἀπὸ τὴν ἐργασία τους, ἀλλὰ γιὰ νὰ δώσει σ' αὐτὴν ἕνα βαθύτερο περιεχόμενο. Κοντὰ του γίνονται ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Οἱ ἄνθρωποι πού θὰ ἁλιεύονται θὰ ὁδηγοῦνται στὴ ζωὴ καὶ ὄχι στὸν θάνατο, ὅπως συμβαίνει μὲ τὰ ψάρια ἢ τὰ ἄλλα θηράματα πού συλλαμβάνονται. Ἡ ἀνωτερότητα τῆς ἀποστολῆς πού πρόκειται νὰ ἀναλάβουν τονίζεται ἰδιαίτερα μὲ τὴ φράση «ἁλιεῖς ἀνθρώπων». Τὸ ἔργο γιὰ τὸ ὁποῖο τοὺς καλεῖ εἶναι ἅγιο, τὸ ἀξίωμα πού τοὺς προσφέρει μεγάλο καὶ ἡ ἀποστολὴ πού τοὺς ἀναθέτει θεῖα!

Κυριακή 10/7

«ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (ΜΘ 6,33).

Σήμερα ὁ κόσμος δίνει προτεραιότητα στὴν ὕλη, στὴ σάρκα, γι' αὐτὸ καὶ εἴμαστε δυστυχισμένοι, κι αὐτὸ εἶναι χειροπιαστό μὲ τὰ τόσα περιστατικά τῆς ἀθλιότητος πού παρουσιάζει ἡ κοινωνία μας. Ἐνῶ ἂν λύσουμε τὰ πνευματικά μας θέματα, λύνονται πλέον καὶ τὰ ὑλικά. Ἕνας πού ζητάει πρῶτα πρῶτα τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ σωτηρία, αὐτὸς δὲν πέφτει σὲ σπατάλες οὔτε θέλει πολυτέλειες οὔτε ἔχει ἄγχος οὔτε κάνει ἀδικίες καὶ ὅλα τὰ κακὰ τὰ ὁποῖα βασανίζουν τὸν ἄνθρωπο. Τὸ μεγάλο κήρυγμα καὶ μήνυμα εἶναι· «ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν». Πρῶτο εἶναι ἡ σωτηρία μας, πού συνδέεται μὲ τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, τὴν αἰώνια πατρίδα μας, καὶ γιὰ ὅσα χρειάζονται στὴν ἐδῶ ζωὴ ὁ Κύριος θὰ φροντίσει.

Κυριακή 17/7

«ὕμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου» (ΜΘ 5,14).

Οἱ ἅγιοι σὶς εἰκόνες ἔχουν ἕνα φωτοστέφανο καὶ ἀπ' αὐτὸ τοὺς καταλαβαίνουμε. Τί σημαίνει τὸ φωτοστέφανο; Ὅτι ὁ πιστὸς παίρνει μὲ τὴ ζωὴ του φῶς ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ. Μὲ τὴ μετάνοιά του ὁ ληστής πῆρε φῶς ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, ἄπλετο φῶς. Κι ἐμεῖς παίρνουμε τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἐκτελοῦμε τὸ

θέλημα τοῦ Θεοῦ, τό ἔργο πού ὁ Κύριος προστάζει, ὄχι μέ λόγια ἀλλά μέ ἔργα. «Οὕτω λαμπιάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων» (Μθ 5,16), ἄς λάμπει τό φῶς σας μπροστά στά μάτια τῶν ἀνθρώπων, γιά νά δοῦν οἱ ἄνθρωποι καί νά δοξάσουν τόν πατέρα τόν οὐράνιο. Οἱ χριστιανοί εἶναι φῶς καί ἡ ζωή τους εἶναι ἡ μεγαλύτερη προσφορά στόν σκοτεινό, τόν ἁμαρτωλό καί τόν διεφθαρμένο κόσμο, διότι γίνονται ἀφορμή πολλοί νά πιστέψουν.

Κυριακή 24/7

«ἤλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;» (Μθ 8,29).

Οἱ δαίμονες γνωρίζουν ὅτι τούς περιμένει ἡ ἄβυσσος, ἡ κόλαση, ἡ αἰώνια τιμωρία στήν ὁποία θά βασανίζονται ἀτέλειωτα. Αἰφνιδιάζονται ὅμως νομίζοντας ὅτι ὁ Κύριος ἦρθε ἀπό τώρα νά τούς τιμωρήσει καί νά τούς καταδικάσει. Χωρίς νά μπορούν νά ἀρνηθοῦν τήν ἁμαρτία τους προβάλλοντας κάποια δικαιολογία, διαμαρτύρονται ὅτι δέν ὀφείλουν νά πληρώσουν τώρα, ἀλλά στόν καιρό τῆς παγκόσμιας κρίσεως. Μετά τήν τελική κρίση, ὅπως λέγει ἡ Ἀποκάλυψη, οἱ δαίμονες καί ὅλοι οἱ ὀπαδοί τους θά ὑποστοῦν αἰώνιο θάνατο καί ὄχι ἐξαφανισμό. Εἶναι ἄξιο προσοχῆς ὅτι τά πονηρά πνεύματα φοβοῦνται τόν ἄδῃ καί τήν κόλαση, ὥστόσο δέν ἐπιθυμοῦν τόν οὐρανό καί τήν ἀγιότητα. Θέλουν νά μένουν ἐλεύθερα γιά νά κακουργοῦν, χωρίς νά βασανιστοῦν, ὄχι ὅμως νά μετανοήσουν καί νά σωθοῦν. Αὐτό μᾶς ἐξηγεῖ τήν ἀμετάβλητη κατάσταση ἐκείνων πού θά καταδικαστοῦν στήν κόλαση. Εἶναι ἀδύνατο νά ἀλλάξουν θέση, διότι εἶναι ἀδύνατο νά μετανοήσουν. Ἔγιναν ἀμετακίνητα κακοί, γι' αὐτό δέν ἐπιθυμοῦν τήν ἀγιότητα καί δέν ἔχουν καμιά θέση στόν οὐρανό.

Κυριακή 31/7

«ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» (Μθ 9,2).

Ἡ ἁμαρτία εἶναι ἔλλειψη ἀγάπης. Ὅσο περισσότερο ἀγαπάει ὁ ἄνθρωπος τόν Θεό, τόσο λιγότερο ἁμαρτάνει. Καί ὅταν φθάσει σέ μιά τελεία ἀγάπη, φθάνει σέ μιά «τελεία» ἀναμαρτησία μέ τή χάρη τοῦ Κυρίου. Βέβαια ὁ μόνος ἀναμάρτητος εἶναι ὁ Χριστός, ἀλλά ὁ πιστός μέ τήν ἀγάπη ἐνώνεται μέ τόν Χριστό καί ἀποκτᾷ αὐτό τό μεγάλο κατόρθωμα, νά μὴν ἐνοχλεῖται καί νά μὴν ἔχει σχέση μέ τήν ἁμαρτία, ἀλλά νά εἶναι συνδεδεμένος μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό. Ἡ ἀγάπη ἡ φλογερή, ἡ φωτιά αὐτή τόν πυρακτώνει καί τόν ἐνώνει μέ τόν γλυκύτατο Ἰησοῦ Χριστό, πού τόσο ἀγαπᾷ. Καί ὅσο κανεῖς ἁμαρτάνει καί ἀπομακρύνεται, τόσο καί ἡ ἀγάπη του λιγοστεύει καί ἐξαφανίζεται. Ἔτσι, ἡ μετάνοια δέν εἶναι τίποτε ἄλλα παρά νά ἀνάψει μέσα στήν καρδιά μας ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης πού μᾶς ἐνώνει μέ τόν Χριστό.

Στέργιος Ν. Σάκκος
(ἀπό λειτουργικά κηρύγματα)

Μπροστά στα παιδιά μας

Τά παιδικά κινούμενα σχέδια και τό παιδί

Α΄

Τόν περασμένο χρόνο δημοσιεύτηκε μία παγκόσμια έρευνα σέ δείγμα 7009 πατεράδων σχετικά μέ τή στάση τους άπέναντι στά κινούμενα σχέδια (cartoons). Τό 85% τών πατεράδων συνιστοῦν στά παιδιά τους ἤ σκοπεύουν νά τό κάνουν νά παρακολουθοῦν έκπομπές ἢ βίντεο κινουμένων σχεδίων πού αγάπησαν ἐκεῖνοι ὡς παιδιά. Τό 75% βλέπει μαζί μέ τό παιδί του τίς έκπομπές αὐτές καί νιώθει σάν παιδί...

Ἡ έρευνα ἀκόμη ἀποκάλυψε πολιτισμικές διαφορές. Οἱ μπαμπάδες τών Η.Π.Α. προτιμοῦν τά κινούμενα σχέδια «Άστυνόμος Σαΐνης», τῆς Βρετανίας τόν «Επικίνδυνο Ποντικό», τῆς Βραζιλίας «Τόμ καί Τζέρι», τοῦ Καναδά τά «Στρουμφάκια», τῆς Γαλλίας τόν «Άστεριξ», τῆς Γερμανίας τήν «Πίπη Φακιδομύτη» καί τοῦ Μεξικοῦ τόν «Ρόζ Πάνθηρα».

Σέ ὅλους μας ἀρέσει νά κάνουμε ὀρισμένα πράγματα καί τό κάνουμε. Ὡστόσο, δέν σημαίνει ὅτι πάντα εἶναι καλό γιά μᾶς. Τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τίς ἐκ-

πομπές τών κινουμένων σχεδίων, τίς τόσο ἀγαπητές καί δημοφιλεῖς στά παιδιά. Δέν θά σταθῶ ὁμως στά θετικά τους, ὅποια ὑπάρχουν καί στόν βαθμό πού ὑπάρχουν, οὔτε εἶναι πρόθεσή μου νά τά μειώσω. Ὅφειλω ὁμως νά ἐπισημάνω τούς κινδύνους πού διατρέχει ἕνα παιδί ἀπό τήν ἄκριτη καί ἀνεξέλεγκτη παρακολούθησή τους, γιά νά τοποθετηθοῦν σωστά οἱ γονεῖς ἀπέναντι στό μέγα θέμα τῆς παιδικῆς ψυχαγωγίας.

Προβλήματα υγείας

Τόν Δεκέμβριο τοῦ '97 στήν Ἰαπωνία, ἀμέσως μετά τήν προβολή ἐπεισοδίου τοῦ Pokemon, ξέσπασε «κόλαση». Ἐξακόσια ὀγδόντα πέντε παιδιά μεταφέρθηκαν μέ ἀσθενοφόρα σέ νοσοκομεῖα λόγω προβλημάτων υγείας: θολή ὄραση, ζαλάδες, ναυτία, προσωρινή τύφλωση καί σέ ἕνα μικρό ἀριθμό παιδιῶν διαγνώστηκε ἐπιληψία. Τό περιστατικό ἔγινε γνωστό ὡς «Pokemon Shock» καί εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά ἀπαγορευτεῖ παντοῦ τό συγκεκριμένο ἐπεισόδιο.

Γλωσσική ἀνάπτυξη

Οί έπιστήμονες διαπίστωσαν ότι ή παρακολούθηση κινουμένων σχεδίων έπιβραδύνει τή γλωσσική ανάπτυξη των βρεφών από 8 έως 18 μήνες. Για κάθε ώρα παρακολούθησης μειώνεται ό αριθμός εκμάθησης νέων λέξεων κατά έξι έως όχτώ σέ σύγκριση μέ τά βρέφη πού δέν παρακολουθούν. Άλλά παρατηρείται καί κακή γλωσσική ανάπτυξη καθώς τά περισσότερα κινούμενα σχέδια δέν χρησιμοποιούν σωστό λεξιλόγιο.

Άκόμη έχουμε απομείωση των εκτελεστικών λειτουργιών βραχυχρόνια, ίσως καί μακροχρόνια, λόγω υπερβολικής υπερδιέγερσης εξαιτίας του γρήγορου ρυθμού διαδοχής των εικόνων. Εκτελεστικές λειτουργίες ονομάζουμε τίς άνωτερες γνωστικές λειτουργίες οί όποιες έχουν ως κύριο ρόλο νά έποπτεύουν, νά έλέγχουν καί νά ρυθμίζουν τή συμπεριφορά καί τά συναισθήματά μας. Για παράδειγμα, ένας μαθητής τίς χρησιμοποιεί για νά έστιάσει τήν προσοχή του σέ όσα λέει ό δάσκαλός του καί νά σταματήσει τήν παρόρμησή του νά σηκωθεί για νά πεί ένα άνέκδοτο.

Υπάρχουν όμως καί άλλες έπιπτώσεις από τήν παρακολούθηση των κινουμένων σχεδίων λιγότερο «θεαματικές», όχι όμως ακίνδυνες σέ βάθος χρόνου. Άποδυνάμωση όρασης, προβλήματα σπονδυλικής στήλης, παχυσαρκία λόγω έλλειψης φυσικής δραστηριότητας καί υιοθέτηση λανθασμένων διατροφικών συνηθειών πού θα ακολουθούν τό παιδί σέ όλη του τή ζωή.

Σωματικοί τραυματισμοί

Ό δρ. Ruebert Saturnine III, καθηγητής του πανεπιστημίου New Jersey, σέ εκτενή μελέτη του αναφέρεται στους συχνούς τραυματισμούς παιδιών από τους πιό άπλους μέχρι τους πλέον επικίνδυνους στήν προσπάθειά τους νά μιμηθούν πράξεις ήρώων πού θαυμάζουν. Τά παιδιά άδυνατούν νά κάνουν διάκριση μεταξύ φαντασίας καί πραγματικότητας. Χαρακτηριστική είναι ή απάντηση του μικρού Dickie Jonson πού έδωσε στή δίκη έναντίον τής Walt Disney για τή ζημιά πού προκλήθηκε από τήν πρόσκρουση τής οικογενειακής βάρκας στήν αποβάθρα τής λίμνης, κατά τήν όποία καί ό ίδιος κινδύνεψε: «Σκέφτηκα ότι αν ένα μικρό, συνηθισμένο ποντίκι μπορούσε νά οδηγήσει μία βάρκα, σίγουρα θα μπορούσα νά τό κάνω κι εγώ».

Υπάρχουν καί άλλα προβλήματα πού δημιουργεί στήν υγεία καί ανάπτυξη των παιδιών ή ανεξέλεγκτη ένασχόλησή τους μέ τά κινούμενα σχέδια-cartoons, όπως θα δούμε στή συνέχεια του άρθρου στό έπόμενο τεύχος.

Άθαν. Άστ. Γκάτζος

ΔΩΡΕΕΣ

Για τήν Άδελφότητα

Άνδριωτάκης Νικόλαος, εις μνήμην ιερέως Κωνσταντίνου Άνδριωτάκη, 200€ * Βαστάκη Άντωνία, εις μνήμην του διδασκάλου Σ. Ν. Σάκκου, 50€.

Για τήν Κατασκήνωση

Γ.Π. 20€ * Δ.Ν. 50€ * Ζ.Α. 100€ * Κ.Ι. 500€ * Κ.Ν. 300€ * Ξ.Δ. 50€ * Π.Α. 200€ * Π.Β. 100€ * Π.Δ. 50€ * Σ.Α. 50€ * Τ.Α. 100€ * Τ.Χ. 40€ * Τ.Χ. 250€ * Τόκας Αναστάσιος καί Στέργιος 83€ * Χ.Ε. 50€ * Άνώνυμος 1.000€ * Άνώνυμος 250€.

Εις μνήμην Θεοδώρου Χουρπουλιάδη: * Άνώνυμος 140€ * Κοντογουλίδης Βασίλειος 50€ * Οικογένεια Κουπουρτιάδη Λαζάρου 100€ * Συμεωνίδης Άναστάσιος 200€.

Για τό Περιοδικό

Ραπποπούλου Λουκία 10€ * Τραχανά Τέα 20€.

Για τή Φιλανθρωπία

Οικογένεια Ν.Μ. 150€.

Αρχαία Ακρόπολη του Άμμάν

Βυζαντινός ναός Αγ. Στεφάνου (785 μ.Χ) στον αρχαίο οικισμό UMMAR-RASAS με το ψηφιδωτό δάπεδο με επιγραφές στα ελληνικά

ΙΟΡΔΑΝΙΑ, Έλληνισμός και Όρθοδοξία

Οί Άγιοι Τόποι δέν περιορίζονται τοπικά στά Ίεροσόλυμα καί στή γύρω περιοχή, ἀλλά ἐπεκτείνονται καί «πέραν τοῦ Ίορδάνου». Σ' αὐτή τήν ἅγια γῆ ἔφτασαν τά βήματά μας ὅταν πετάξαμε μία μέρα καλοκαιριοῦ γιά τό Χασεμιτικό Βασίλειο τῆς Ίορδανίας.

Ένα κράτος τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, πού συνορεύει μέ τή Συρία, τό Ίράκ, τή Σαουδική Ἀραβία καί τό Ίσραήλ, ποιά συγγένεια μπορεῖ νά ἔχει μέ τήν ἑλληνορθόδοξη πατρίδα μας; Ήταν μία ἀποκάλυψη γιά ἐμᾶς ὅτι ἡ μακρινή Ίορδανία σέ κάθε της πέτρα ἔκρυβε... Χριστό καί Ἑλλάδα!

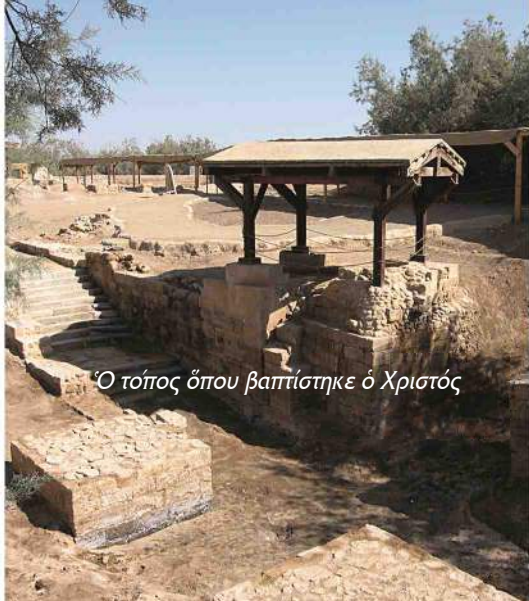
Ἀκολουθώντας τά χνάρια τῆς Ἱστορίας, σύραμε τούς δρόμους τοῦ νοῦ στά βάρη τῆς ἀρχαιότητας, ὅταν ὁ Μεγάλος Στρατηλάτης, ὁ Ἀλέξανδρος καί οἱ διάδοχοί του ἔχτισαν στήν περιοχή ἑλληνικές πόλεις γνωστές ὡς «Δεκάπολις».

Οἱ Μακεδόνες ἔποικοι ἀναμίχθηκαν μέ τόν ντόπιο πληθυσμό, τούς Ναβαταίους, πού ἦταν νομάδες, καί διέδωσαν τόν ἑλληνικό πολιτισμό καί τήν ἑλληνική γλῶσσα.

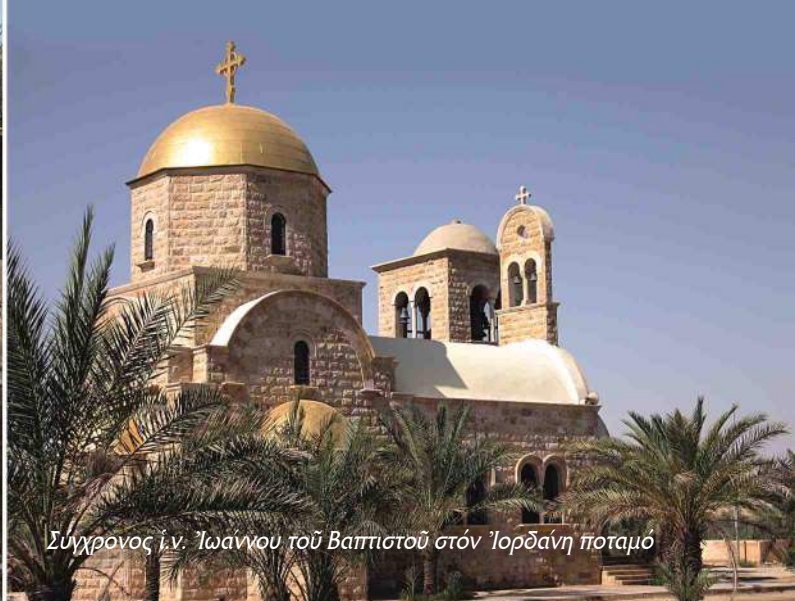
Ἀνάμεσα στίς πόλεις ξεχωρίζουν ἡ Πέλλα, στή Β. κοιλάδα τοῦ Ίορδάνη, τό Δίον στά Ν.Α. τῆς Τιβεριάδας λίμνης καί ἡ Ἀντιόχεια στήν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ Χρυσορρόη.

Όταν ὁ Πτολεμαῖος Β΄ Φιλάδελφος κυριεύσε μέρος τῆς Ίορδανίας, ἀνοικοδόμησε καί ὀνόμασε Φιλαδέλφεια τήν πόλη Ἄμμάν, σημερινή πρωτεύουσα τοῦ κράτους. Ἑλληνικά νομίσματα κόβονταν καί οἱ ντόπιες πόλεις ἔπαιρναν ἑλληνικά ὀνόματα. Ἡ Ἀκρόπολη τοῦ Ἄμμάν, ἀλλά καί πολλοί ἄλλοι ἀρχαιολογικοί χώροι μέ τά κορινθιακά κιονόκρανα καί τίς ἑλληνικές ἐπιγραφές μαρτυροῦν περίτρανα ὅτι ὁ ἑλληνικός πολιτισμός καί ἡ ἑλληνική γλῶσσα ἦταν πιά κυρίαρχα.

Φτάνοντας στούς ρωμαϊκοὺς καί βυζαντινοὺς χρόνους, ἡ ἰορδανική γῆ μᾶς ἐπιφύλασσε πολλῆς ἀκόμη ἐκπλήξεις. Ἀφοῦ ἐπικράτησε ὁ χριστιανισμός, οἱ ἀρχαῖες πόλεις ἔγιναν ἔδρες ἐπισκοπῶν. Στό κάθε μας βήμα ἀντικρύζαμε μέ συγκίνηση ἐρείπια βυζαντινῶν ναῶν μέ πλούσιο ψηφιδωτό διάκοσμο καί ἑλληνικές ἐπιγραφές. Ἡ

Ὁ τόπος ὅπου βαπτίστηκε ὁ Χριστός

Σύγχρονος ἱ.ν. Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ στὸν Ἰορδάνη ποταμό

Ἀντιόχεια, γνωστή στους ρωμαϊκούς χρόνους ὡς Γέρασα, φιλοξenoῦσε δεκαπέντε χριστιανικούς ναούς χτισμένους ἀπὸ τὸν Ἰουστινιανὸ καὶ ἄλλους αὐτοκράτορες. Δεκάδες παλαιοχριστιανικοὶ ναοὶ ἦταν χτισμένοι καὶ στὴ Μαδηβά - ἔδρα καὶ αὐτὴ ἐπισκοπῆς, ὅπου ξεχωρίζει ἓνας ψηφιδωτὸς χάρτης ὅλης τῆς Ἁγίας Γῆς μέ ὑπόμνημα στὴν ἑλληνική γλῶσσα! Τέλος, στὸν ἀρχαῖο οἰκισμὸ UMMAR-RASAS = (μητέρα τοῦ μοθυβιοῦ) δεσπόζει ἡ βυζαντινὴ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Στεφάνου χτισμένη τὸ 785 μ.Χ. μέ ἔξοχα ψηφιδωτά. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ναοί, καθὼς καὶ ἐρείπια φρουριῶν, τειχῶν καὶ προμαχώνων μέσα στὴν ἰορδανικὴ ἔρημο μαρτυροῦν μία ἀκμάζουσα βυζαντινὴ παρουσία, πού τὴν ἀνέκοψε ἡ κυριαρχία τῶν μωαμεθανῶν Ἀράβων πού ἄρχισε μετὰ τὸ 630 μ.Χ.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, ἀκοιουθώντας τὰ χνάρια τῆς Βίβλου, ἡ Ἰορδανία μᾶς ταξίδεψε τόσο στὴν Παλαιὰ ὅσο καὶ στὴν Καινὴ Διαθήκη. Ἡ πόλη Γέρασα εἶναι τὰ βιβλικὰ Γέραρα, ὅπου ἔμεινε γιὰ λίγο ὁ Ἀβραάμ μέ τὴ γυναίκα του τὴ Σάρρα.

Στὰ βάθη τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης κρύβονται τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα, πού κατέστρεψε ὁ Θεὸς μέ φωτιά καὶ θειάφι. Στίς

ἀκτές ξεχωρίζει ἡ στήλη ἄλατος στὴν ὁποία μετατράπηκε ἡ γυναίκα τοῦ Λώτ, ὅταν φεύγοντας ἀπὸ τίς ἀμαρτωλὲς πόλεις γύρισε νά κοιτάξει πίσω παραβαίνοντας τὴν ἐντολή τοῦ Θεοῦ.

Στὴν περιοχή τῆς Πέτρας ἀντικρύσαμε ἀπὸ μακριὰ τὸν τάφο τοῦ Ἁαρὼν. Ὅλη ἡ ἔρημος τῆς ἰορδανικῆς γῆς εἶναι ὁ τόπος στὸν ὁποῖο περιπλανήθηκαν σαράντα χρόνια οἱ Ἰουδαῖοι μετὰ τὴν ἔξοδό τους ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Ἀνηφορίσαμε στό ὄρος Νέβο μαζί μέ τὸν Μωυσῆ καὶ εἶδαμε μέ δέος νά ἀπλώνεται μπροστά μας ἡ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας. Κοντὰ στὴ Μαδηβά σώζονται τὰ ἐρείπια τοῦ παλατιοῦ τοῦ Ἡρώδη, ὅπου φυλακίστηκε καὶ κατόπιν ἀποκεφαλίστηκε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Στὰ Γάδαρα ἀντικρύσαμε ἀπὸ ψηλὰ τὴ λίμνη τῆς Τιβεριάδας, ὅπου ἔπεσε τὸ κοπάδι τῶν χοίρων μετὰ τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας τῶν δαιμονισμένων.

Τὸ σημεῖο, ὡστόσο, πού μᾶς συγκίνησε βαθιὰ ἦταν τὸ σημεῖο «πέραν τοῦ Ἰορδάνου», ὅπου βαπτίστηκε ὁ Κύριός μας. Σήμερα ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς δέν περνᾶ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ σημεῖο, τὸ ὁποῖο ὑποδεικνύουν πέντε πρωτοχριστιανικὲς ἐκκλησίες καὶ ἓνα

σταυρόσχημο βαπτιστήριο πού έχουν άνασκαφεί. Τό ὄμορφο ὀρθόδοξο μοναστήρι πού δεσπόζει στήν περιοχή δέν μπορούσε παρά νά εἶναι ἀφιερωμένο στόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Πρόδρομο.

Πέρα ἀπό ὅλα τά ἀρχαιολογικά εὐρήματα πού θαυμάσαμε στήν Ἰορδανία, ἡ σκέψη μας δέν μπορεῖ παρά νά σταθεῖ στό λιγιστό ποίμνιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλαδελφείας, πού δίνει τή δική του μαρτυρία μέσα στό σύγχρονο μουσουλμανικό κράτος τῆς Ἰορδανίας. Μπαίνοντας στόν μητροπολιτικό ναό τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου καί ἀτενίζοντας τίς βυζαντινές τοιχογραφίες νιώσαμε τόσο οικεῖα καί ζεστά. Μόνο οἱ ἀραβικές ἐπιγραφές καί ἡ ἀραβική γλῶσσα μᾶς θυμίζουν πώς βρισκόμαστε πολύ μακριά ἀπό τήν ὀρθόδοξη πατρίδα μας. «Οἱ χριστιανοί βρισκόμαστε στόν τόπο αὐτό ἀπό τήν ἐποχή τοῦ διωγμοῦ τοῦ Στεφάνου», ἀκοῦμε μέ συγκίνηση νά μᾶς ἐξηγεῖ ὁ ἱερέας στό τέλος τοῦ κατασκευαστοῦ Ἑσπερινοῦ. Καί μᾶς ἀποχαιρετᾷ μέ τήν προτροπή: «Μήν ξεχνάτε πώς στόν τόπο αὐτό ζοῦνε ἀδέρφια σας». Πόσο ἐπίκαιρη εἶναι σ' ἀλήθεια ἡ παράκλησή του στά χρόνια αὐτά πού οἱ χριστιανοί στά γειτονικά τους κράτη καλοῦνται ὄχι ἀπλῶς στή μαρτυρία ἀλλᾶ καί στό μαρτύριο!

*Μαρία Κουπουρτιάδου
Δασκάλα*

Ἐκδρομές μας...

Οἱ φοιτητές στή Ζάκυνθο

Ἡ φοιτητική ἐκδρομή εἶναι ἕνα πανηγύρι. Καί γιατί; Φαντάσου μία ἀτμόσφαιρα ὅπου ἐπί 4 ἡμέρες ἀκούγεται καθημερινά ὁ Ἀναστάσιμος Κανόνας, ὅπου ὑπάρχει τέλεια ὁμόνοια (αὐτό εἶναι πράγματι ἐντυπωσιακό, δέν τό βλέπεις κάθε μέρα), ὅπου ἡ Ἀνάσταση κηρύττεται σέ κάθε εὐκαιρία, ὅπου ξεπροβάλλουν συνεχῶς μπροστά σου ὑπέροχα μέρη, ὅπου κυριαρχεῖ τό κέφι καί τό τραγούδι, ὅπου νιώθεις πώς φεύγεις γιά λίγο ἀπό αὐτήν ἐδῶ τή γῆ. Ὅλα αὐτά σημαίνουν κάτι: πώς δέν εἴμαστε μόνοι μας σέ αὐτήν τήν ἐκδρομή καί εἶναι πράγματι μεγάλη τιμή αὐτή πού μᾶς κάνει ὁ μέγας Ταξιδωτής. Χωρίς νά ἀφήνει τόν οὐρανό, νά εἶναι καί μαζί μέ τά μικρότερα ἀδέρφια Του στό πανηγύρι τῆς Ἀνάστασής Του.

Παραλίγο νά τό ξεχάσω! Φέτος, 4-7 Μαΐου πήγαμε στή Ζάκυνθο. Πλέον ὅμως ἄρχισε νά μή μέ ἀπασχολεῖ τόσο ὁ τόπος. Ὁ τόπος εἶναι ἡ ἀφορμή γιά νά ἀρχίσει τό πανηγύρι. Καί αὐτό μοῦ ἀρέσει πάρα πολύ...

Κ.Κ

Ἐξόρμηση στή Σερβία

Τό τελευταῖο τετραήμερο τοῦ Μαΐου πραγματοποιήθηκε ἡ ἐκδρομή τῶν νέων ἐπιστημόνων τοῦ Λύχνου στήν ὀρθόδοξη καί ἀπό αἰῶ-

νες φίλη Σερβία. Ήταν μία εύκαιρία πνευματικής ανανέωσης και επικοινωνίας με τους αδελφούς. Συγχρόνως όμως αποτέλεσε μία εύκαιρία για γνωριμία με μία χώρα πού, σε μία παράλληλη πορεία με την πατρίδα μας, πέρασε από πολύ δύσκολες καταστάσεις, οι όποιες έχουν αφήσει ανοιχτές πληγές μέχρι σήμερα. Πρίν είκοσι χρόνια περίπου άλλωστε είχαμε έναν τραγικό έμφύλιο πόλεμο, ενώ ακολούθησαν οι βομβαρδισμοί από τους Δυτικούς «συμμάχους» του ΝΑΤΟ. Παρόλη αυτήν την καταστροφή, οι Σέρβοι προσπαθούν να σηκώσουν τό ανάστημά τους και να κοιτάξουν μπροστά. Σ' αυτήν την προσπάθεια άρωγός τους είναι η Όρθόδοξη Έκκλησία, την οποία πλησιάζουν όλο και περισσότεροι νέοι τά τελευταία χρόνια. Μέ την επίσκεψη στις σημαντικότερες πόλεις, όπως τό Βελιγράδι, τό Νόβισαντ και την Νίς, αλλά και σε μερικά μοναστήρια μπορέσαμε νά πάρουμε μία καλή γεύση αυτής της όμορφης και ιστορικής χώρας. Ίδιαίτερη έμπειρία αυτής της έξόρμησης αποτέλεσε ό έκκλησιασμός στη Θεολογική Σχολή του Βελιγραδίου. Έλληνες και Σέρβοι συμμετείχαμε στη θεία Λειτουργία σαν αδελφοί, ό καθένας στη δική του γλώσσα βέβαια. Οί μέρες πέρασαν όμως τόσο

γρήγορα πού πρίν καλά καλά τό καταλάβουμε βρεθήκαμε νά έχουμε πάρει τόν δρόμο της επιστροφής, γεμάτοι από καινούργιες παραστάσεις κι έμπειρίες, αλλά κι από ευχαριστίες στον Θεό πού μās άξίωσε νά κάνουμε αυτήν την έξόρμηση.

Μ.Π.

Στή Φλώρινα και Έδεσσα

Μέ τή λήξη των κύκλων μελέτης της άγίας Γραφής ή ομάδα ανδρών της Άδελφότητος πραγματοποιήσαμε ήμερησια έκδρομή στη Φλώρινα και στην Έδεσσα. Πρώτος σταθμός μας ή Ίερά Μονή Άγίου Αύγουστίνου στη Φλώρινα, όπου μέ πολλή συγκίνηση τελέσαμε τρισάγιο στό μνήμα του μακαριστού επισκόπου π. Αύγουστίνου. Στη συνέχεια έπισκεφθήκαμε τόν οικείο έπίσκοπο σεβασμιώτατο κ. Θεόκλητο. Μās υποδέχθηκε μέ πολλή αγάπη και μās έκανε κοινωνούς στις σκέψεις και στην αγωνία του σχετικά μέ την επικαιρότητα στην πατρίδα και στην Έκκλησία. Τό απόγευμα της ίδιας ήμέρας συναντήσαμε τόν έπίσκοπο Πέλλης σεβασμιώτατο κ. Ίωήλ, πού κι αυτός μās δέχτηκε μέ πολλή αγάπη και μās μίλησε για πνευματικά θέματα.

Πάντα καί σταθερά!

Τήν Κυριακή πού μᾶς πέρασε ἔγινε κάτι διαφορετικό. Ἐκκλησιαστήκαμε οἰκογενειακῶς στήν πατρική μου ἐνορία! Πολλά χρόνια εἶχα νά διαβῶ τό κατώφλι της.

Μετά τόν γάμο μου ἄλλαξα ἀναγκαστικά ἐνορία καί εἶχα χρόνια νά λειτουρηθῶ σ' αὐτόν τό μικρό νάό, ὅπου εἶχα ἀκούσει τίς πρῶτες θεῖες λειτουργίες τῶν παιδικῶν μου χρόνων...

Κατέβηκα μέ ἀργά βήματα τά σκαλάκια πού ὀδηγοῦν στή μικρή πιά αὐλή της... Ἐνίωσα νά χτυπάει δυνατά ἡ καρδιά μου, ὅταν ἔσπρωξα ἀπαλά τήν πόρτα γιά νά περάσουν ὅλοι, καί τέλος κι ἐγώ! Κοίτα! Ὁ χάλκινος διάκοσμός της ἔχει φθαρεῖ πολύ! Θυμᾶσαι πόσο χάρηκες τότε πού καινούργιο τόν καμαρώναμε νά λάμπει; Θά ἴναι σαράντα χρόνια...

Καί τό παγκάρι εἶναι τό ἴδιο! Νά καί τό τριγωνικό τραπεζάκι μέ τό «κυτίον ὑπέρ πτωχῶν»! Καί τό προσκυνητάρι μέ τήν εἰκόνα, τό κεντημένο μέ ἔλεφαντόδοντο, πού πάντα μέ ἐντυπωσίαζε...

Ἀνάψαμε κερι. Προσκυνήσαμε τίς εἰκόνες. Αὐθόρμητα προχώρησα πρὸς τήν ξύλινη σκάλα πού ὀδηγεῖ στόν γυναικωνίτη. Ἡ μητέρα πάντα μέ κρατοῦσε ἀπό τό χέρι, γιά νά μήν μπερδευτοῦν τά μικρά ποδαράκια ἀνεβαίνοντας!

Ἄκου! Τό ἴδιο τρίξιμο στό ξύλινο δάπεδο τοῦ γυναικωνίτη!

Διάλεξα νά καθίσω στήν ἴδια θέση: «μπροστά γιά νά βλέπεις», ἔλεγε

ὁ πατέρας. Τώρα, βέβαια, δέν κρέμονται τά μικρά ποδαράκια! Οὔτε ὑπάρχει χῶρος στήν καρέκλα γιά νά καθίσει μαζί μου καί ἡ μικρή μου ἀδελφή... Ἡ θέση γέμισε μέ ἐμένα, καί χρειάστηκαν ἄλλες τέσσερις γιά νά καθίσουν στή σειρά οἱ κόρες μου! Ὁ σύζυγος μέ τόν γιό μου κάθισαν στή μεριά τῶν ἀνδρῶν.

Ἡ ψαλμωδία ἀγγελική. Κοίτα! Πόσα ἄγνωστα πρόσωπα στό Ψαλτήρι! Κι ὁ π. Βασίλειος; ὦ, ὄχι! Ἄλλη φωνή ἀκούγεται! Ἐκεῖνος ἀπό χρόνια διακονεῖ στό θυσιαστήριο τοῦ ουρανοῦ!

Ψάχνω μέ τό βλέμμα μου ἄθελά μου τό Μαράκι, ἐκεῖνο τό ζωνρό μικράκι, πού δέν στεκόταν οὔτε λεπτό... Μπά! Δέν τό βλέπω πουθενά. Ἡ κ. Μαρία εἶναι πιά καθηγήτρια καί πρεσβυτέρα μέ τρεῖς γιούς!

Στήν πρώτη σειρά, στό πλάι μου, κάθονταν πάντα οἱ δύο ἀγαπητές μου συμμαθήτριες, ἡ Δωροθέα καί ἡ Ἐφη. Ἄν ἀπουσίαζαν καμιά φορά, θά ἦταν σοβαρά ἄρρωστες. Μά σήμερα δέν τίς βλέπω οὔτε κι αὐτές νά εἶναι στή γνωστή θέση. Ἄλλα πρόσωπα, βλέπω... «Μόνο κοντά Σου, Χριστέ μου, νά εἶναι...», ἔπιασα τόν ἑαυτό μου νά ψιθυρίζει.

Ἡ γιαιγιά Εὐαγγελία; Ποῦ νά ἴναι ἄραγε; Καμάρωνε τίς μακριές ὀλόμαυρες πλεξοῦδες μου! Μιά Κυριακή μοῦ χάρισε ἕνα ζευγάρι κοκαλάκια-μαργαρίτες γιά νά φοράω στά μαλλιά καί νά στολιζω τίς πλεξοῦδες... Ὁ Θεός ἄς τήν ἀναπαύει!

Σ' αὐτόν τόν νάό ἔγινε καί ἡ βιά-

πτισή μου! Στήν ἴδια κο-
λυμβήθρα πού βαπτίσα-
με καί τά παιδιά τοῦ
ἀδελφοῦ μου! Μέγας εἶ-
σαι, Κύριε! Τί θαῦμα εἶναι
ἡ ζωή!

Βλέπω γύρω μου τό-
σα πρόσωπα! Ἄλλα ἄ-
γνωστα κι ἄλλα γνωστά,
μέ χιονισμένα πιά τά
μαλλιά...

Ἄλλαξαν ὅλα στήν πα-
τρική μου ἐνορία! Ὅλα,
ἐκτός ἀπό Ἑσένα, Κύριέ
μου! Παρέμεινες σταθερά
ὁ ἴδιος! Στή θέση σου,
πάνω στόν Σταυρό, καί
πάντα μέ ἀνοιχτή τήν
ἀγκαλιά σου νά μέ προσ-
μένεις! Πάντα καί σταθε-
ρά, νά μ' ἀγαπᾷς καί νά
μέ προσμένεις!

Αὐτό μέ ἐντυπωσιά-
ζει σέ Σένα, Πατέρα μου·
ἐνῶ εἶσαι παντοδύνα-
μος, μπορεῖς νά κάνεις
τά πάντα, Ἑσὺ δέν ἀλλά-
ζεις! Παραμένεις πάντα ὁ
ἴδιος! Ἀγαπᾷς καί περιμέ-
νεις! Πάντα καί σταθερά!

Κι αὐτό εἶναι πού ἀ-
σφαλίζει ἐμένα· ἡ δική
σου σταθερότητα στήν
ἀναμονή καί ἡ παντοτινή
ἀληθινή ἀγάπη σου!

Πῶς νά σοῦ πῶ, Πα-
τέρα μου, αὐτό πού αἰ-
σθάνομαι; Ἀπλά,

Εὐχαριστῶ!

Χρ. Μουρατίδου-Δαδῆ

Ἐμπρός, ἀδέλφια!

Ἐμπρός, ἀδέλφια, ὅλοι ἀντάμα
γιά ἓναν ἀγώνα ἱερό,
πού δαφνοστεφάνα θά φέρει
στόν ἀθλητῆ τόν χαρωπό.

Ἐμπρός, κι ὁ μέγας Αἰμοδότης
στίς φλέβες μας θά χορηγεῖ
τό νέο αἷμα τῆς ἀγάπης,
πού ξανανιώνει τή ζωή.

Νά! οἱ κορφές χαμογελοῦνε,
ἀνοιζανε οἱ οὐρανοί,
ἄγγελοι σκύβουν γιά νά δοῦνε
τή στρατιά τῆ διαλεχτή.

Πλούσιο θά ρίξουμε τόν σπόρο
στήν πονεμένη τούτη γῆ
καί θ' ἀπαλύνουμε τόν πόνο,
πού βασανίζει τήν ψυχή.

Κι ὅταν τά στάχυα ὠριμάσουν
θά πέσουν οἱ χρυσοί καρποί
καί μεῖς γενναῖοι στρατοκόποι
θά τραγουδοῦμε στή γιορτή.

Χρ. Καρακόλη-Ματσικίδου

Δέν ήταν τυχαίο!

Τυχαίο συναπάντημα νά τό πείς; Καρτέρι τής μοίρας νά τό πείς; Ή ώρα τής κρίσης τού Θεού;

Περπατούσε ό Μίλτος καί τρίκλιζε. Οί περαστικοί παραμέριζαν γιατί νόμιζαν πώς ήταν πωμένος. Περπατούσε καί παραμιλούσε καί μέ τό βλέμμα χαμένο στό πουθενά έβλεπε ξανά καί ξανά τήν ίδια εικόνα - έφιάλτη πού εΐκοσι χρόνια στήν ξενιτειά τήν απώθησε στό πό βαθύ συτάρι τής μνήμης του:

Ή θεία ή Μαρίκα, τό πιο αγαπημένο πρόσωπο ύστερα από τή μάνα του! Ή θεία ή Μαρίκα μπροστά στό φέρετρο τού πρωτογιού της νά μονολογεί! Κι ό πόνος, ό μεγαλύτερος πόνος πού ύπάρχει στόν κόσμο, όλος χυμένος στό αγαπημένο της πρόσωπο.

- Ποιός, ποιός λεβέντη μου μάς έκανε αυτό τό κακό;

Κι ύστερα τή θυμάται νά γυρνά μέ στοργή σ' αυτόν καί νά του λέει τά λόγια εκείνα πού μπήκαν μαχαιρί μέσα του.

- Πρόσεχε, Μίλτο αγόρι μου, μακριά από αυτούς πού φάγανε τό παιδί μου!

Κάνανε τά «σαράντα» τού πρώτου ξαδέλφου καί έφυγε ό Μίλτος. Έφυγε μέ τήν έπιθυμία καί ό ίδιος νά ξεμπλέξει, μά καί μέ τήν απόφαση νά μείνει μακριά απ' τή μικρή τους πόλη, όπου όλοι τό ήξεραν μά κανείς δέν τό έλεγε φανερά, πώς εκείνος πού όδήγησε όλη τή συντροφιά του στό ναρκωτικά ήταν ό Μίλτος!

Δέν τό έλεγαν μήπως καί φτάσει σ' αυτιά τής θείας τής Μαρίκας, πού αγαπούσε τόν Μίλτο σάν παιδί της καί ό πόνος της γινότανε διπλός!

Κανείς δέν ήξερε πού πήγε ό Μίλτος. Όλοι οί δικόι του πίστευαν πώς δέν άντεξε τόν θάνατο τού αγαπημένου φίλου καί ξαδέλφου καί πώς λιγάκι σάλεψε τό μυαλό του. Κατά καιρούς έπαιρνε τηλεφώνω

τή μάνα του από τηλεφωνικό θάλαμο, μά ποτέ δέν τής εΐπε πού βρίσκεται!

Τήν πάλεψε τή ζωή ό Μίλτος. Παρά τό νεαρό τής ηλικίας του, στήν ξένη γή εΐχε μιά μεγάλη περιουσία καί στό περιβάλλον του τό κοινωνικό καί τό εργασιακό εΐχε τό καλό όνομα ενός τίμου καί εργατικού Έλληνα. Τά ναρκωτικά ήταν παρελθόν στή ζωή του!

Ή έπαφή καί ή σχέση του μέ τόν ιερέα τής ορθόδοξης Έκκλησίας, πού ήταν Ρώσος, τόν βοήθησε νά ξεκόψει πιο γρήγορα καί πιο εύκολα από τή μαστιγα των ουσιών. Καί πάνω στήν καλύτερη φάση τής ζωής του στήν ξενιτειά, τή στιγμή πού τό πήρε απόφαση νά φτιάξει κι αυτός τή ζωή του καί νά κάνει τή δική του οικογένεια, γύρισε σήμερα θαρρείς ό κόσμος ανάποδα!

- Μίλτο, τού εΐπε ό προϊστάμενός του στή δουλειά, θέλω νά γνωρίσεις έναν Έλληνα φοιτητή πού εΐναι πολύ σπουδαίο παιδί καί έχει κατά τύχη τό ίδιο όνομα καί τό ίδιο επίθετο μέ σένα.

- Μιλτιάδηδες δέν ύπάρχουν καί τόσο πολλοί, μά Παπαδόπουλοι εΐναι σχεδόν ή μισή Ελλάδα, απάντησε ό Μίλτος γελώντας.

- Εΐναι συμφοιτητής τού γιου μου καί τώρα τελευταία κάνουν πολλή παρέα καί τόν έφερε καί στό σπίτι μας. Σέ λίγο θά περάσουν για μιά δουλειά από δω. Μόλις έρθουν θά σέ φωνάξω, τού εΐπε καλοσυνάτα, όπως πάντα, ό γάλλος προϊστάμενός του καί μπήκε στό γραφείο του.

Από κείνη τήν ώρα ξύπνησαν οί μνημες... Από εκείνη τήν ώρα, ό,τι τόσα χρόνια στρίμωξε μέσα του άρχισε νά σαλεύει επικίνδυνα. Άλλος ένας Μιλτιάδης Παπαδόπουλος ύπήρχε, μά πού ό ίδιος έγινε αιτία πάνω στήν έφηβική τρέλα καί έπιπολαιότητά του νά πεθάνει.

- Παπαδόπουλος Μιλτιάδης και Παπαδόπουλος Μιλτιάδης, είπε συστήνοντάς τους ο Γάλλος, διασκεδάζοντας για τή σύμπωση.

Ξαφνιάστηκε όμως και του κόπηκε τό γέλιο άπότομα, όταν είδε τον Μίλτο νά κοιτά τόν νεαρό φοιτητή άσπρος σαν τό πανί.

- Έγώ, κύριε είμαι από...

Τό όνομα τής μικρής του πόλης δέν του άφηνε πιά καμιά άμφιβολία, όπως και ή όμοιότητα! Θεέ μου, ίδιος ό Μίλτος ό δικός του!

Έκανε μεταβολή δίχως νά όρίζει τόν έαυτό του ό Μίλτος. Δίχως νά μπορεί νά κρατήσει έστω για λίγο τόν τύπο, άφήνοντας τούς άλλους στήν άπορία και στήν άμηχανία.

Μπήκε στόν πρώτο τηλεφωνικό θάλαμο πού βρήκε μπροστά του. Έκανε τρεις φορές λάθος στό νούμερο, μά στό τέλος άκουσε από τήν άλλη άκρη τήν άγαπημένη φωνή.

- Μάνα!

- Γιέ μου, Μίλτο μου!

- Μάνα, ή θεία ή Μαρίκα μετά τόν θάνατο του Μίλτου γέννησε άλλο παιδί;

- Γέννησε, γιέ μου, ύστερα από ένα χρόνο τόν Μίλτο τόν μικρό! Ίδιος και άπαράλλαχτος ό μεγάλος.

- Γιατί δέν μου τό είπες ποτέ, μάνα μου αυτό; τήν έκοψε κλαίγοντας ό Μίλτος.

- Γιατί, παιδί μου, μου έβαλες όρο και μου 'πες πώς άν σου ξαναμιλήσω για τή θεία Μαρίκα και τόν Μίλτο δέν θά μου ξανατηλεφωνήσεις.

Έκλαψε πολύ ό Μίλτος και για πρώτη φορά άνοιξε τήν καρδιά του στή μάνα του και τής τά είπε όλα. Για τό μεγάλο του φταιξιμο, για τό δικό του μπλέξιμο, για τό ρόλο πού έπαιξε μέσα σέ κείνη τήν παρέα τών έφήβων πού νόμισαν τά ναρκωτικά παιχνίδι ως τή στιγμή πού «έφυγε» ό Μίλτος ό ξάδελφος.

- Ήσουν μικρό παιδί και σύ, άγόρι

μου. Ποιός μπορεί νά σε καταδικάσει;

Ή φωνή πού άκουγε τώρα δέν ήταν τής μάνας του! Ή φωνή πού του μιλούσε ήταν τής θείας Μαρίκας!

- Κάθε φορά πού έπαιρνες, Μίλτο μου, σ' άκούγαμε όλοι σ' άνοικτή άκρόαση. Τ' άκουσα όλα, παιδί μου. Μήν κλαις, δέν φταίς έσύ!

- Θεία μου, άγαπημένη μου θεία, μέ συγχωρείς, λοιπόν! Κλείνω, κλείνω θεία μου, θά σάς πάρω σέ λίγο!

Έκλεισε τό τηλέφωνο ό Μίλτος και έβαλε φτερά στά πόδια του. Πέτυχε τούς δύο συμφοιτητές στήν έξοδο τής επιχείρησης.

Κοίταξε τόν μικρό Μίλτο μέ στοργή.

- Θά σου τόν στερήσω για λίγο, γιατί έχω νά του πώ μιά ιστορία, άπευθύνθηκε πρώτα στόν Γάλλο ό Μίλτος.

- Μικρέ Μίλτο, είμαι ό μεγάλος ξάδελφος πού δέν γνώρισες ποτέ! συνέχισε γυρνώντας στόν νεαρό Έλληνα και άνοιξε τήν άγκαλιά του και τόν έχωσε μέσα.

Σέ λίγο τά δύο ξαδέλφια άγκαλιασμένα μπροστά στήν όθόνη του ύπολογιστή του νεαρού έλληνα φοιτητή γελούσαν και κλαίγανε. Τό ίδιο και οι δύο μάνες πού έβλεπαν στήν όθόνη.

- Οι προσευχές μας σάς άντάμωσαν, παιδιά μου! είπε ή θεία Μαρίκα και, για πρώτη φορά ύστερα από είκοσι χρόνια, ένωσε μέσα της άληθινή παρηγοριά!

Ελένη Βασιλείου

«Παιδαγωγός τῶν νέων...»

Τὴν Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων 15/5 στὸν κατάμεστο ναὸ τῆς Ἀναλήψεως στὴ «Χριστιανικὴ Ἐλπίδα» τελέστηκε τὸ 4ετὲς Μνημόσυνο τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου τῆς Ἀδελφότητος Στεργίου Σάκκου. Τὸ Μνημόσυνο ἀκολούθησε ἀφιέρωμα μέ τίτλο «Παιδαγωγός τῶν νέων εἰς Χριστόν». Οἱ φωτογραφίες καὶ τὰ κηρύγματα τοῦ κατηχητῆ, τοῦ ἀρχηγοῦ κατασκηνώσεων, τοῦ κατηχητῆ Στεργίου Σάκκου καὶ οἱ καταθέσεις ὅσων γνώρισαν τὸ ἔργο

του ἀπὸ κοντὰ ὡς μαθητὲς του ἢ συνεργάτες ἔδωσαν ἀνάγλυφη τὴν προσωπικότητά του ὡς παιδαγωγοῦ. Μὲ τὴν χαρισματικὴ διδασκαλία του, τὴν ἐμπνευσμένη καθοδήγηση καὶ τὴν ἀνεπιτήδευτη συναναστροφή μέ τὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους, χάραξε βαθιά μέσα τους τὴ

μορφὴ τοῦ Χριστοῦ. Οἱ καρποὶ αὐτοῦ τοῦ ἔργου ἄς μένουν εἰς μνημόσυνον αἰώνιον τοῦ ἀκάματου ἐργάτη τοῦ Κυρίου!

«... καὶ τῷ Θεῷ δόξα»

Τὸ Σάββατο 21 Μαΐου ἔγινε ἡ ἐπίσημη λήξη τῶν ἐργασιῶν τῶν Κύκλων μελέτης ἀγίας Γραφῆς ποὺ λειτουργοῦν μέ τὴν εὐθύνη τῆς Ἀδελφότητός μας στὴν πόλη τῆς Θεσσαλονίκης καὶ στὶς γύρω περιοχές.

Κατανυκτικὴ καὶ συγχρόνως πανηγυρικὴ ἦταν ἡ θεία Λειτουργία ποὺ ἀξιωθήκαμε νὰ ζήσουμε στὸν ἱερό ναὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, μέ λειτουργοὺς τὸν τομέαρχη τῶν Κύκλων μας π. Μιχαὴλ Κόνια. Ἡ ἀρτοκλασία ἀγκάλιασε προσευχη-

τικά όλα τὰ μέλη τῶν κύκλων καί τό Μνημόσυνο, στό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας, ἔφερε κοντά μας ἐκείνους πού ἤδη ἔφυγαν καί μᾶς περιμένουν στήν οὐράνια βασιλεία.

Στή συνέχεια μᾶς περίμενε στήν αἴθουσα τῆς Ἀδελφότητος ἕνα ἑορταστικό πρόγραμμα μέ προβολή καί τραγούδια. Μᾶς ὑποδέχθηκε θερμά ἐκ μέρους τοῦ Δ.Σ. ὁ κ. Ἀθανάσιος Παπαρνάκης, καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, τονίζοντας ὅτι στόν Κύκλο μελέτης τῆς ἀγίας Γραφῆς συναντοῦμε τόν Κύριο «ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ». Τήν ἴδια αὐτή ἀλήθεια ἐπιβεβαίωσαν οἱ καταθέσεις μελῶν τῶν κύκλων:

«Ἡ πρώτη χρονιά μου στόν Κύκλο μελέτης τῆς ἀγίας Γραφῆς ἦταν ψυχικά ἀνακουφιστική καί πνευματικά πολύ πλούσια... Βρῆκα λόγο Θεοῦ, ἀγάπη, ζεστασιά, πνευματική οἰκοδομή, αἰσιοδοξία καί ἐλπίδα...».

«Ὁ Κύκλος μᾶς ἄνοιξε τὰ μάτια νά δοῦμε καί τόν πλησίον, πού δέν εἶναι ξένος ἀλλά ἀδελφός. Πρωτόγνωρα αἰσθήματα καί δυνατά βιώματα μᾶς χαρίζουν οἱ ἔξορμήσεις ἀγάπης: Κάθε Τρίτη στό νοσοκομεῖο ΑΧΕΠΑ καί κάθε Παρασκευή στό ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ καί ἀκόμη, στό κέντρο ἀποκατάστασης

καί ἀποθεραπείας ΑΡΩΓΗ, σέ οἶκος εὐγηρίας, ἀλλά καί στίς ἀγροτικές φυλακές ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ ἔχουμε τήν εὐκαιρία νά σταθοῦμε κοντά στόν πονεμένο ἀδελφό».

«Νιώθω διπλά χρεωμένη στό ἔργο τῶν Κύκλων μελέτης ἀγίας Γραφῆς. Πρῶτα διότι καλλιέργησαν τή μητέρα μου, ὥστε νά ὀδηγήσει τὰ βήματά μου στό Κατηχητικό, καί ἔπειτα διότι κι ἐμένα σήμερα ὁ Κύκλος μέ στηρίζει καί μέ βοηθᾷ νά ἀγωνίζομαι, μέ τή χάρι τοῦ Θεοῦ, ὡς ἕνα ζωντανό μέλος τῆς Ἐκκλησίας... Νά δείξουμε στά παιδιά μας τόν δρόμο τοῦ Θεοῦ, νά τὰ συνδέσουμε ἀπό μικρά μέ τήν Ἐκκλησία».

Ὁ π. Μιχαήλ ἔκλεισε τήν εὐλογημένη σύναξή μας μέ τήν εὐχή νά ἀσφαλίζει ὁ Κύριος τό ἔργο, νά ἀσφαλίζει τίς ψυχές καί νά εὐδοῶσει τή θερινή διακονία τῶν Κατασκηνώσεων.

ΕΞΩΦΥΛΛΑ

Μπροστά: Ἀτενίζοντας τό Αἶγαίο ἀπό τή Σαντορίνη

Πίσω: Τό κιόσκι ὑποδοχῆς στήν κατασκήνωση, Ἄνω Πορόια Σερρών.

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

Ὁ δέσμιος ἐπίσκοπος

Ἀπό τό 1998 πού ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Σερβίας τόν χειροτόνησε ἀρχιερέα, ὁ ἐπίσκοπος Ἀχρίδος Ἰωάννης πέρασε ἐπτά χρόνια στίς φυλακές τῆς ΠΓΔΜ. Οἱ ψευδεῖς κατηγορίες διάφορες· ἡ τελευταία: ξέπλυμα μαύρου χρήματος!!! Ὅλα ἄρχισαν ὅταν ἀρνήθηκε νά ἐνταχθεῖ στή σχισματική καί διεθνῶς ἀποκλεισμένη αὐτοαποκαλούμενη Μακεδονική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ὁ ἴδιος ὑπομένει τόν Γολγοθᾶ, πού κάθε τόσο τοῦ ἐπιβάλλουν νά ἀνεβαίνει, μέ πλήρη ἐπίγνωση: «Μόνο πολιτικοί λόγοι βρίσκονται ἀπό πίσω, ὥστε νά μᾶς ἐμποδίσουν στό πνευματικό μας ἔργο, ἀλλά ἐμεῖς συνεχίζουμε» (βλ. ἐφ. «δημοκρατία», 2/4/16).

Ὅσο ὑπέροχος τόσο ἐπικίνδυνος

Προβληματισμό προκαλοῦν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἔρευνας πού διενήργησε ἡ Μονάδα Ἐφηβικῆς Ὑγείας τῆς Β' Παιδιατρικῆς Κλινικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν στό νοσοκομεῖο Παίδων «Π. καί Ἀ. Κυριακοῦ» σέ μαθητές Ε' καί ΣΤ' δημοτικοῦ. Σύμφωνα μέ τὰ στοιχεῖα τῆς ἔρευνας, ἡ πρώτη ἐπαφή τῶν παιδιῶν μέ τό διαδίκτυο γίνεται στήν ἡλικία τῶν 6 ἐτῶν περίπου. Τό 51,2% τῶν παιδιῶν δήλωσε πώς εἶναι

μέλος σέ κάποια σελίδα κοινωνικῆς δικτύωσης (π.χ. Facebook), ἐνῶ τό 39% χρησιμοποιεῖ καθημερινά τό διαδίκτυο καί μόνο τό 8,5% τό χρησιμοποιεῖ γιά μελέτη! Διγότερα ἀπό τὰ μισά παιδιά ἐλέγχονται ἀπό τούς γονεῖς τους ὡς πρός τήν πρόσβαση σέ κάποια ἴστοσελίδα, ἐνῶ ἕνας στούς τρεῖς μαθητές ἔχει πέσει θύμα διαδικτυακοῦ ἐκφοβισμοῦ (cyberbullying). Ὅσο ὑπέροχος κι ἂν φαντάζει ὁ κόσμος τῆς τεχνολογίας, κρύβει τόσους κινδύνους γιά τούς ἀνήλικους χρήστες! Ἡ ἀπραξία ἢ ἡ ἔλλειψη γνώσεων καί ἐνημέρωσης τῶν γονέων, δημιουργεῖ θύτες καί θύματα πού προκαλοῦν ἢ βιώνουν ἀκράϊες συμπεριφορές.

Σώζει ζωές

Μέσα σέ μιά δεκαετία (2005–2015) ἡ Ὑπηρεσία Δίωξης Ἡλεκτρονικοῦ Ἐγκλήματος ἔσωσε τή ζωή 1.424 ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἐκδηλώσει μέσῳ διαδικτύου τήν πρόθεσή τους νά βάλουν τέρμα στή ζωή τους. Τά στοιχεῖα τῆς ὑπηρεσίας μιλοῦν γιά 300 τουλάχιστον περιστατικά πρόθεσης αὐτοκτονίας μέσα στό 2015, ἐνῶ οἱ προβλέψεις γιά τό 2016 εἶναι ἀκόμη πιό δυσοίωνες. Ἡ Δίωξη Ἡλεκτρονικοῦ Ἐγκλήματος ὁμολογοῦμένως σώζει

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

ζωές, αλλά για πόσο; Άν ο άνθρωπος δέν βρεῖ τελικά Αὐτόν πού δίνει νόημα στή ζωή, ἐλπίδα καί προοπτική στόν καθημερινό του ἀγώνα, θά ἔχει τό κουράγιο νά συνεχίσει τή ζωή του γιά πολύ ἀκόμη ἢ μία νέα ἀπογοήτευση θά τόν φέρει πάλι στό ἴδιο ἐπικίνδυνο ἐγχείρημα;...

Θέλει ἀρετήν καί τόλμην...

Πράγματι, θέλει ἀρετή γιά νά λάβεις μία τέτοια ἀπόφαση σάν αὐτή πού πήρε ὁ κυβερνήτης τῆς Ἰντιάνα τῶν Η.Π.Α., ἀλλά θέλει καί τόλμη, ὥστε νά μή σέ ἐπηρεάσει τό πολιτικό κόστος. Ἀπό τήν 1η Ἰουλίου στή συγκεκριμένη πολιτεία θά ἰσχύει νόμος πού θά ἀπαγορεύει τήν ἀμβλωση μέ ὅποια δικαιολογία. Οἱ γιατροί πού θά παραβαίνουν τόν νόμο θά ἀντιμετωπίζονται τήν κατηγορία τῆς ἀνθρωποκτονίας.

Φυσικά ἡ ὑπογραφή τοῦ νομοσχεδίου ἀπό τόν κυβερνήτη τῆς Ἰντιάνα ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριῶν, πού μᾶλλον ἀφήνουν ἀδιάφορο τόν «τολμηρό» κυβερνήτη.

Καί μόνο αὐτό φτάνει

Κυβερνητικές ἐφημερίδες τῆς Τουρκίας, ὅπως Yeni Şafak, Akşam κ.ἄ., κα-

θώς καί πολλές τουρκικές ἰσλαμικές ιστοσελίδες, ὅπως alemihaber, safahna κ.ἄ., μέ πανηγυρικές ἐκφράσεις δημοσίευσαν τήν εἶδηση τῆς λειτουργίας ἀπό φέτος τοῦ Τμήματος Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν στό Α.Π.Θ. Καί μόνο αὐτό φτάνει... Ἄραγε δέν βάζει ψύλλους σ' αὐτιά τῶν καλόπιστων -πιθανόν- ὑπερμάχων τῆς ἴδρυσης τοῦ πρωτοφανοῦς αὐτοῦ ἐκτρώματος στά σπλάχνα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης;

Ὁ τοῖχος καί ἡ ἱστορία του

Ὁ τοῖχος παλιοῦ ὑδραγωγείου στήν Ἡγουμενίτσα, περιοχή Ἀμπέλια, θά ἔμενε ἄγνωστος, γεμάτος μέ ὑβριστικά συνθήματα, ἄν μιά παρέα δέν ἀποφάσιζε νά ζωγραφίσει πάνω της μιά τεράστια ἑλληνική σημαία. Κι ἐνῶ κανεῖς ποτέ δέν κινήθηκε ἐναντίον ὄσων ἔγραφαν καί ξανάγραφαν βρισιές, οἱ ἔξι ἐπίδοξοι «ζωγράφοι» βρέθηκαν στό Ἀστυνομικό Τμήμα γιά ...φθορά!!! Ξένης (δημοτικῆς ἐννοεῖται) περιουσίας. Κάποιες ἄλλες ἐποχές τιμωροῦνταν καί μέ θάνατο ἀκόμη ἢ ἀποτύπωση τῆς ἑλληνικῆς σημαίας στούς τοίχους. Μόνο πού τότε τήν ποινή ἐπέβαλλε ὄχι ἑλληνική ὑπηρεσία ἀλλά ἡ κατοχική Γκεστάπο.

ΠΑΡΟΡΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
13
ΠΡΟΤΥΠΟ ΕΤΗΣ
2022/71

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
ΠΕΛΟΠΟΣ 7

54633 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ